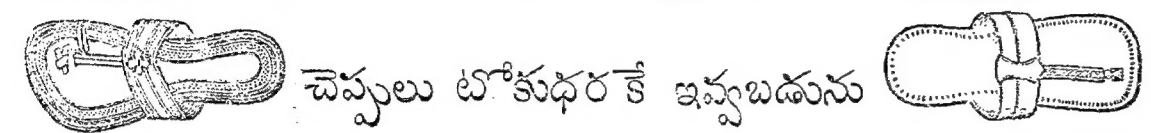


308743

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 3. } చెన్న పట్టణము 1916 నం. మే నెల 22 వ తేది సోమవారము } NO 43  
నంపుటము. 3. } స శ నా మ స ం వ త్స ర వై శా ఖ మా స బ హు శ ప ం చ మి గి. } సంచిక 43



సం	వివరము	చెప్పలు టోకుధరకే ఇవ్వబడును	ధర	జరి
5014	వివరము	సగముకొమ్మ	1-15-0	"
5005	"	విందుకొమ్మ	2-4-0	"
5018	పొత్తము	సగముకొమ్మ	2-12-0	"
5014	"	అంతాకొమ్మ	2-14-0	"
5020	బెంగళూరు	సగముకొమ్మ	1-12-0	"
5021	"	విందుకొమ్మ	1-15-0	"
5085	చుక్కా	సగముకొమ్మ	1-15-0	"
5088	"	విందుకొమ్మ	2-4-0	"
5055	చుక్కా	సగముకొమ్మ	1-15-0	"
5056	"	విందుకొమ్మ	2-4-0	"

ప్రతిఒక్కరూ వెంటనే సామ్య సంఘానికి తెలియజేయవలెను.  
చెప్పలు టోకుధరకే ఇవ్వబడును.  
మా చిల్లర యేజి ట్రాగు (మెటర్స్, టెక్స్, స్పిన్, అంబ్లె, హంటర్, మదరాసు) కర్మాదేశ దొరకును.

**THE DAWN OF HOP**  
to the hopeless sufferers from bodily pains, such as, Headache, Rheumatism, Sprains, Lumbago, Stiff Joints, Neuralgia, Toothache, Cuts, Sore Throat, Cold, etc. is now certain as ever as it has been since the world famed.

(REGD.) **AMRUTANJAN** (REGD.)

has come to the rescue. It is prepared from pure drugs of Vegetable Origin, and is the tried remedy for all aches and Pains.

PRICE PER POT ANNAS EIGHT ONLY. of All dealers in Drugs or from

**AMRUTANJAN DEPOT Madras & Bombay.**

వాధాపీడితులకు వరము: ఐనోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి. సావంతుని వనోపాధిసారసపరిల్లా

అపరిచితమైన రక్తములను జనించువాద్యములకు కీటముకంటి మందు. తగువులను, మచ్చలను, గండమాలలను తుండ్రును, పొతనోపులను అన్ని విధములవలన గలగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

**మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి**

కనామనీసార్వభౌమ స్థల మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యకచ్చివను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. కీరమునందలి పొదినదోషములను, మలబద్ధకమును కార్యసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. కీరరాశిగ్రహము గలగ జేయును. 18 రోజులవరకు మందులకు 4 రోజుల బుద్ధిలతో అచ్చుబడును.

(ప్రాప్తియందు:-) **పి. డి. సావంత్, ౧౪౪, వనసవాడి నం. ౨ బొంబాయి.**  
**Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi No. 144, No. 2. BOMBAY.**

**క ర్ణ శూ ల హ రి**      **తామర తైలము**

వెల సీసా 1 కి రు 0-6-0 వి. పి. సహా 0-10-0  
ఈద్రావకము వలన చెవిపోటు, చెవినుండి నీముకారుట, చెవిదిబ్బడ మొదలగునవి వెంటనే నయమగును 5, 6, బొట్టును చెవిలో పోసిన శాధ మెంటునే తగ్గును. మంటయుండదు

ఒకడబ్బి వెల 0-4-0, పోస్టుఖర్చులు సహా 0-6-0  
ఈతైలమును ఒకసారివాడిన నుఖపడగలరు దీనిని రాచిన మంటయుండదు. చర్మము నలుపెక్కదు. అన్యులొంజనం డిపో, 109, ప్రేంకోడ్డు, బొంబాయి 7, రంబు పెట్టికి మదరాసు.

**విద్యార్థి సౌకర్యములు**

కొన్ని దినముల వరకు మాత్రమే  
విద్యార్థులకు కావలసిన డ్రాయింగు బుక్కులు, ఎక్సర్ సైజు బుక్కులు, పూడెంటు నోటు బుక్కులు, ఇటాలియన్ నోటుబుక్కులు కలర్, గార్డెస్, డ్రాయింగు ఇన్ స్ట్రుమెంటు బాక్సులు, ఫుట్ రూల్స్ రబ్బరు తుండ్లు మరియు అనేక విధములైన సామానులు సరసముగా దొరకును వలయు వారలు క్రింది అడ్రెస్సునకు వ్రాసి తెప్పించుకొన వలయును.

**ఆర్. వేంకటేశ్వరు అన్ డ్ కో.**  
అనందా ముద్రాలయోధికారులు, మదరాసు.

304 **కాటోర్ పాదరూ**  
కల్లులు, చీడలు, కంకణ, చిట్టబులు, మున్నగు క్రిమీలు బట్టించు వలెను వలెను. టికెట్ 1.11 రు. 0.11

**కాటోర్ పాదరూ**

కోమలను, ఈగలను నశింపజేయును, పారపోయెను.  
240 కల్లులకు పెట్టె 1-11 రు. 0.11  
వివాహ పర్యవసానము చీడలును నశింపజేయును. కల్లులును పోయెను, చుక్కలను చీడలును పోయెను. కాటోర్ పాదరూ.  
సోలుమంజెట్టు:- టి. మార అందుకో.  
1-11, స్పిరింగుస్ట్రీటు, బార్నిచా, మదరాసు.

**గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల**

మోటారుపాఠశాల ముఖ్యముగా, వాటిని బాగుజేయు గలగు కేరమిందు నిచ్చుటకును మోటారుపాఠశాల ఎట్లు నడుచునో యేమేర్పాడునో యేమేమనునవియునో అది తెలియజేయును స్వల్పముగాదేము కేరమలను యియ్యవలెను. ఇట్లు విద్యార్థులందఱును గా సుపాఠశాలలో, యూరోపియన్ శిక్షణ నేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో కేరమలను కర్మ పొందుచువచ్చునది లై సెన్సు యిచ్చించి పంపబడును, ఇందులకు ఫీజు 40 రూపాయలు కట్టవలయును.

ఫీరీ క్లాసులు బాన్ నెల 16 తేది నుండి ప్రారంభమగును. క్లాసులో చేరవలసిన విద్యార్థులు మే 32 వ తేదికి గాని అంతకు ముందుగాని ధరభాగము చేసికోవలయును. పాఠశాల విద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు లా కొనగలరు. ఈ క్రింద నుదాహరించుచున్న వ్రాసికోవలెను.

(41) **గ్యాలీ అండ్ కో, గ్రాన్డ్, మదరాసు.**  
**Galley & Co., 149 Broadway, Madras.**

వృత్తాంతలేఖలు

ఏలూరు వార్తలు

(చిరకవితేఖల వివరము)

కాలమునకు.

ఏలూరు మే 18:— ఎండలు అతివీచితముగ నున్నవి. ఇక్కడివారు వేసంగి మాసములు వాహునుట నీరదోకక చాలా యెబ్బంది పడుచున్నారు. నీటిగొట్టముల పని అంతయు కుగ్గా జరుగుచున్నది గోచున్నది. యెబ్బంది యెప్పుడు తీరగో తోచదు.

ప్రాశస్త్యము బుట్టు రామకృష్ణారావుగారు

వీరమాగ్రామమునకు దనుచేసి పురసంగిరహుల బ్రహ్మచర్యము, యోగాభ్యాసము, వ్యాధినివారము, మొదలగు వానిని గురించి చక్కఃగా తెలియజేయుచు యున్నారన్నారు. వీరి ఉపదేశములు విద్యార్థులకును, యువజనులకును, అత్యంతోపయోగములై మిగిలిన అమూల్యములై వెలయుచున్నవి.

ఏలూరు ప్రభుత్వము.

మా యేలూరు ప్రభుత్వము ఆంధ్రప్రదేశ్ సభకు కలిగి అచ్చటి గంభీర సభ్యులను బది, కాకినాడ పట్టణమునకు చల్లవరమును అనుభవించి తిరిగి యేలూరు ప్రభుత్వము వచ్చి యున్నట్టి వంతు జేరవలెనని కోరుతున్నాము. రానుచుండ రావు కుటుంబము ఇంకను ఇచ్చటనే యున్నాడు.

అడిమినల్ కలరా వ్యాధి గోర్లు.

ఈ గోర్లు జడ్డి శత్రుగోళమునందు గారు ఇంకను గోర్లుచేయుచున్నారు. వారికి ఏలూరు సిప్రా ఉదకమండల ములవలె నున్నది కాబోలు. మందు వీరవిలొ పార్టీలును, వీరద్రుడు, గుడిపాము చాల కష్టపడుచున్నారు.

గుంటూరు వార్తలు

(మాన్యుక్తువిలేఖల వివరము)

ఒక వివాదము.

గుంటూరు మే 18:— కలరా వంటల ఉధారక సంఘము కక్షయన 18 వ తేదీ శనివారమునాడు, లక్ష్మీపురమునాడును అలయ మందు, పి. సాలూరుమామాయి మేనకోడల చిరంజీవి సౌభాగ్యకలి తోకట శేషారెడ్డియ్యులు, బుడూరు అంజయ్యగారి, పాణిగ్రహణము గావించిరి. వివాదమునకు వాటివర్తనల నేరమంది వచ్చి యుండిరి ఇట్టినివాహములు ముత్యగొన్ని జరుగుచున్నవి. ఈవివాదమునకు బోగము పేరము వెల్లడయిండుట ప్రశంసనీయము. కలరా వంటలయ్యవర్తనలను యింకను మాకాలమునందలి చక్కెర బోగము మేళమునందగుదదని నామానిననుచునా ధనవంతులు, ముఖ్యముగ వైకుంఠ, కమ్మరాజు వారిగృహములందు జరుగుచున్నామలకు బోగము మేళములు మానవలెను, కడుగు కోవలెను. వీరిధనమును ముత్యమే వృణ్య కాగ్యమునైన యుపయోగించిన వాగుండును.

గౌతమబుద్ధుడు.

జగద్విఖ్యాతి కీర్తిశ్రేణుడగు గౌతమబుద్ధునియొక్క 2505 వ జన్మదినమునాడు వైకాపురార్థియనాడు యన జనసాహితీ సంఘ ముండియునా గుంటూరు ప్రాధిక సమాజ పక్షమున బాపయ్యగారి ఆధిపత్యము క్రింద జయవీధియగుగా జరిగినది. పాపయ్యగారి కిది సంతోషముగా గౌతమబుద్ధుని జీవితమును గురించి చుట్టచుండిరి. బుద్ధుడు కేదలమును మునలేదనియు, వాని వృష్టి పరమందు కేద ధర్మముల నుండిగని పాపముల కర్మమునుట్టియూ, ఆచరణీయములుట్టియూ కొన్ని సులభమార్గములు అనిగా అర్పితము లాడవద్దు, దొంగతనముచేయవద్దు, కీన హింస మాడరా, మొదలయిన నీతిబోధకములగు విషయములను ప్రతిపాదించెను. కలరా వంటలకు వాల్చు మనియు బోధించెను నుడివి.

అగ్రాసాధిత గౌతమ బుద్ధుడు చాలా గొప్పవాడనియు అట్టివాని నిర్వాహితమున చేయుట సమంజసముగా నున్నదనియు, ఆయన ఏ కాలమునందు ప్రజల ముఖ్యులయి అర్హుడని యజ్ఞయాగాది కృతువులందు బడి కొట్టుకొనుచుండినో అట్టి తిరుణమునందు ఉదయించి పోతుబ్బాన మను ఖడ్గముతో బాని న్నిట్లొక వేదించి పోతుబ్బానము నూనపునికి, మతమునకు అవినీతిని బోధించె ననియు నుడివి వారి యపవాదమును చూపించిరి. అనంతరము కడపపట్టణ, లాంబూలములు సభ్యులతో సంగమించి అగ్రాసాధితగారికి, ఉపవాదమునకిని లక్షకనములతో గణుగించెను.

జిల్లా సంఘము

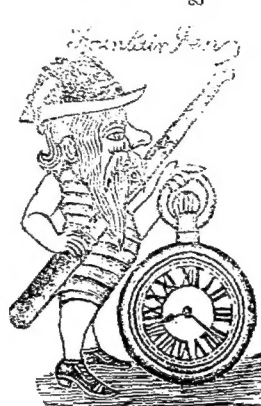
మా జిల్లా సంఘమువారు 18-వ తేదీ సభ గావించి 25, 26, 27, 28 తేదీలనా జరుగనున్న మండల రాజకీయ సభకును పాంథిక సభకును ప్రతినిధుల నెన్నుకొనిరి. మా జిల్లాసంఘమువారి సంఘము మండల సభలలో జరిగినవలసిన విషయములను ముంజాగ బహుమతేసి ఆ యా విషయములం దెన్నుకొనవలసి అనుభవముచేతను హాజరుచేతను ప్రజలకు గల దో వారివారికి ఆయా విషయములు ముంజాగ వెలిపి అట్టి అనుభవజ్యులచే యుపవాదమును లిప్పించుటకు ప్రయత్నములు చేయుచున్నాడు. ఇట్టి సలహానే 17-వ తేదీ ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఒక సంఘసంస్కరణాభిలాషి సంఘసంస్కరణ సభలో జరిగినవలసిన విషయముల గురించి ప్రాసించుచున్నాడు.

కొత్త కలెక్టరు

మా కలెక్టరు పి. సి. ముద్దురాం వె. సి. ఎస్. గారు ఒక మాసము నెలపు పుచ్చుకొనినందున వారి స్థానమున పి. ఎస్. పి. కొవియర్, గాలెట్టి వి. సి. ఎస్. గారిని నియమించిరి.

బహుమతి

“లండన్ స్పీసుకాల్చు గడియారము”



ఈ గడియారము మేము ప్రత్యేకముగా నీయలో నుండి కప్పించి యున్నాము. ఇది చూచుట కందమై లెల భీగము ను దెస్తు పూర్వ ఆను గ్లాసు దూమును గలిగి ఒకటూ నాణ్యమైన పనితో చేయబడి యుండును. ఇది ఇంగ్లీషు మాదిరి గడియారము. అనేక గడియారములు విక్రయించితిమి. మా కంపెనీ పేరు ప్రఖ్యాతిపొందవలెనని రూ 2-0-0 ఖరీదుగల మేలెస్ ఫాక్టరీ పేనా ఇనా ముగా పంపించబడును. గడియారము ఫాక్టరీ పేనాతో క్రియం రూ 3-0-0. పి. సి. చార్జి 0-5-0 ప్రత్యేకము. ఆంధ్రప్రదేశ్ చందాదారులకు మాత్రము ఇవ్వబడును. మీ ప్రతిక నెంబరును తెలుపవలయును. వి. ఎ. ఎస్. పాణి, నెం. 8 ఇది శివకాపి, మదరాసు.

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-కి వెల 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

పి. సి. ఖమ్మం ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము,

బొమ్మబాత్తు నెం 212, మదరాసు.

కలరామాత్రలు

కలరా ప్లేగునలనే ఒకవిధమైన అంటుబాడ్యము. ఇది గాలియందు నీటియందు పరమాణువువైన విష పురుగులు చేరుటవలన గలుగును ఈ పురుగులు, శరీరములో శీఠ రక్తమును జెరుపును. ఈకలరా మాత్రలు బోవల ఇముకి వెంటనే విషపురుగుల జంప్రసారంభించి, వాంత్రిశేదుల తగ్గించి, నూత్రము వెడలించి నాసికి పుష్టి కలుగజేయును వెల 0-6-0.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు.

కమ్మతావుల వెడవల్లునది సువాసనద్రవ్యరాజము

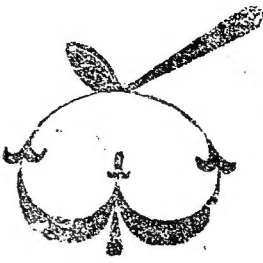


ఆరోగ్యము స్పింట్ కలిపివది కాదు. సుగంధపుష్పముల కలము. నాణ్యమిందువులు చేరినట్లై తేలికనినవో ఎంత మనోహరమునో యుండును. కేరళానిలయము నందుకలరా వానందము గలిగించగలను.

వెల చిన్న పీసా 1-6	...	0-8-0
,, మధ్యరకం ,,	...	0-12-0
,, పెద్దపీసా ,,	...	2-0-0
సుగంధ కాడ్డు ,,	...	0-1-0

వి. సి. చార్జి ప్రత్యేకము. సోలువంట్లు:—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అల్లు తెలుగులో కంపెనీ, నెం 158 బామామనీమ, బొంబాయి. మదరాసు ఏజంట్లు:— మేహతా పురుషోత్తంమూర్తి, నెం 29, వై. నామివాన్ శాద్, భూపాలగిరినామ, చున్నామ.

ధర్మయోగము!



బంగారు

తో కులదూసుకట్టి తెనుగు హిందూ లా, వీరకోర్టు-ఈ గ్రంథములకు గూర్చి చేయబడినాన్న ధర్మయోగము చదివి తెలిసికొని యంతరరత తెప్పించుకొనాను వెంటనే తెప్పించుకొనండి! ఎన్నో ప్రభులు గలవలెవు. నెలదినములు మాత్రమే ధర్మయోగము అమలులో నుండును.

ఇండియన్ పీస్ లకోర్టు

క్రా. త్రమాన్-884 పేజీల సంపుష్కగంధము. కాలికోలైందు. పోస్టేజీ సహా, రూ. 4-8-0. కాగితములవలె పాచ్చి చిక్కలు తెలుస్తొందినను, వై. నామగ్రహణమున గ్రంథము అచ్చు ముగించితిమి. సామాన్యస్థితిమంతులకు ఈ నెలఖరనరత పోస్టుఖర్చు సహా రూ. 2-4-0.

తెనుగు హిందూ లా

మంచి అచ్చు-మంచి కాగితములు-కాలికోలైందు. వెల 6 రూ. పో. సహా, రూ. 6-8. వై. నామగ్రహణము, ప్రివీకాన్సిలు తీర్పులు, ధర్మకాత్రములు మున్నగు మూల ప్రమాణములు గల సంపుష్క గ్రంథము. ప్రిటి హిందూ వ్యయములతో ఉండదగినది. 20 రూ. లోపు జీతముగల మానవులు కరణములు రిజర్వుముగా మార్పణ మొదలగు వారికి పి. సి. ఖచ్చి సహా, రూ. 3-8-0.

కథారత్నావళి

640 పేజీలు-చక్కని నైజా-కాలికోలైందు. వెల రూ. 1-4-0 పో. 4 అణాలు. ఇతరవివిధ సీతీయం క్రి చతుర్థావళి హాస్యరస ప్రధానములగు 180 కథలు. పురుషధురత్వేతి. అనేకవేల ప్రతులు విక్రయమైనవి.

శతకరత్నావళి

560 పేజీలు-చక్కని నైజా-కాలికోలైందు. వెల-రూ. 1-4-0 పో. 4 అణాలు. అనేకకథలకు లిమిడియన్నావి. 2000 బట్టలర్పణములు కలవు. అనేకవేల విక్రయము.

స్వరణానందము

వెల 6 అణాలు. పో. 2 అణాలు. హరిభజనకీర్తనము, భజనగీతంద శ్లోకములు, వీనికి సరియగు తెనుగుతోహరాలు, క్రిగారుగడ, నారాయణగడ, గోవిందగడ, వగైరా 10 భాగములు కలవు. పదివేల వరకము చేయును.

విక్టోరియా డిపో,

మైలాపూరు, మద్రాసు

ఆహోదో బహు (రిజిస్టర్)

ఆరోగ్యము స్పింట్ కలిపివది కాదు. సుగంధపుష్పముల కలము. నాణ్యమిందువులు చేరినట్లై తేలికనినవో ఎంత మనోహరమునో యుండును. కేరళానిలయము నందుకలరా వానందము గలిగించగలను. వెల చిన్న పీసా 1-6 ... 0-8-0 ,, మధ్యరకం ,, ... 0-12-0 ,, పెద్దపీసా ,, ... 2-0-0 సుగంధ కాడ్డు ,, ... 0-1-0 వి. సి. చార్జి ప్రత్యేకము. సోలువంట్లు:—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అల్లు తెలుగులో కంపెనీ, నెం 158 బామామనీమ, బొంబాయి. మదరాసు ఏజంట్లు:— మేహతా పురుషోత్తంమూర్తి, నెం 29, వై. నామివాన్ శాద్, భూపాలగిరినామ, చున్నామ.



ఆంధ్రమహాజన సభ.

గుంటూరునుండి ఒకవిలేజునుండిట్లు మా పేర వాగ్దాయమున్నది:—

ఆంధ్రరాష్ట్ర నిత్యకరయే ఆంధ్రులను ఆంధ్రమహాజన సభ స్థాపించుటకు పురికొల్పింది. తనతర విషయములగుడ ఆంధ్రజాతికి సభ్యులను ప్రకృతముదేశములను ఆన రించియుండుటచేతను, వానిని పోరాత్మవాపక నుద్దేశముతో ఆంధ్రమహాజనసభలో జేర్చుకొనబడినది. ఆంధ్రరాష్ట్రము దల పెట్టక ఆంధ్రోద్యమమునుగూర్చి మాట్లాడుట "రాముడులేని రాజ్యము"వలె కండును. అభేద్యమును, దుర్గుణము ననపేతు వాదముచేత అత్యంత బలిష్ఠముగ గట్టబడిన ఈ ఆంధ్రరాష్ట్ర భవనము తాటియాడు చప్పుళ్లకు గడబడినదిగాను. ఇంతవర వును ఆనరవిలు సభ్యులుగాని తదితరులుగాని సహేతుకమైన చర్య జరగక ఆదర్శమును, సాధ్యమైన రాజకీయవిషయము గా జనియును జెప్పట మాస్వాస్త్యము. రాష్ట్రప్రశంసగూర్చి నాలుగు సంవత్సరములనుండి ప్రతికలలో జరుగుచున్న చర్చకు, ప్రయారింపబడు వ్యాసములను పీఠ చదివియుండరని నానమ్మకము. చదివియుండిన రాష్ట్రనిత్యకరము గ్రహించియే ఈజ్ఞానిని చెప్పకొప్పును. ఒక జో వారు గ్రహించి వైకేచెప్పడంబరా? గ్రహించకపోయిన యేలమిన్నుండండి. తమయొక్క వాదముల నేల పత్రికలలో డింపరైరి. ఒక పత్రికారు తప్పు తదితరు లెవ్వరు దీని గురించి పత్రికలకు వ్రాసినవాడమన జోత్తు. రాష్ట్రనిత్యకరమునుగురించి తమ యభిప్రాయములను డెల్లముకు ఆంధ్రులు ఆర్టులుకాదు? వారి గౌరవమునకు లోపమునచ్చునని తలచిరేమో? సభకు మాత్రము యెటులనో కష్టముమీద విచ్చి, రాష్ట్రము అనుగూడదనియు, ఆద్యముగా నుండుకొనవలసి:దలయు జెప్పట నిష్లేతుకమున, తగ నిదియునై యున్నది. మొన్న జరిగిన చెన్నరాజధాని సభలో సన్మానసంఘాధ్యక్షులు స్యరాజ్యమునుగూర్చి అటుల నే జెప్పి యుండిరి. అన్ని విషయములు ఆమూలాగ్నిముగ సభలో జరిగించుటకు వీలుగాని, కాలముగాని, తని సమయముని నిర్దేశమున అభ్యంతరమువెట్టిన నేమిప్రయోజనము. కూడగనిజెప్పినవారేగాని కాలముచెప్పినవారు లేరు. ఒక కారణముచెప్పినారు. దానిని అందరు ఒప్పుకొనలేదు. ఎప్పుడు ఒప్పుకొందురు? ఎప్పుడునులేదు. ఏమి అందరిని ఒప్పించుట యోగ్యుడదా! ప్రపంచము యెట్లుండదును. ఏజేకులలో ఏరా జకీము విషయమునో ప్రజలందరు ఒప్పుకొనినాడు. ఈ ఆజ్ఞాకర నా హేించుట్టియే మనము యెరుగబోదుగలేక కను బొమ్మలవలె వున్నాము. కానన సభలో ప్రజాతెట్టెటకు అన్నివిషయములు అందరి ఒప్పుకొనినకే! పంచాయితీలు అందరు ఒప్పుకొన్నారా? ఏ ది. క్లాసులు తీసివేయుటకు అందరు ఒప్పుకొన్నారా? నిష్పాంధోచిరి పోరంధ విద్యకు మాత్రము అందరు ఒప్పుకొందురా? అంతమాత్రమున వానిని మానుచురా? కొందరు యెప్పుడొక పోయినప్పటికి మనకు సహేతుకముమన బొన్నత్యమునకు సాధనముఅతి తెలిసిని దానిని మనముసాంధించక తప్పదు. అందరికొరకు వదిలియం డుటవెలి.

ఆంధ్రనిత్యకరములను అందరి ఏకగ్రీవముగా తీర్మానించివారు. ఇది సాధ్యమైన రాజకీయవిషయమా లేవేమన కనుగొనించెదరని నమ్మి తీర్మానించినారా? కాదు. ఇది రాష్ట్రముకన్న సుసాధ్య మిట్టటికి కాదు. రాష్ట్రనిభజనము వలన ప్రభుత్వమునాటికి కలిగెడి నష్టములేదు. ఖర్చు యెక్కువ గాదు. అయినను విశ్వనిద్యాలయ ప్రతిస్థాపకన్న నెక్కువ గాదు. మొన్నటితీర్మానము ప్రభుత్వమువారిని స్థాపించవలసి నదిగా కోసినాము. ఇప్పుడున్నట్టి సీటి విశ్వవిద్యాలయ మిచ్చెద రని తలచితిరా! లేదు. ఇట్లు తీర్మానించుటకు మనవెద్దలకు యొక్కడనుండి వచ్చినది ధైర్యము. ఇటీవల కొందరు ఆంగ్ల ప్రభుత్వోద్యోగి యులు, హార్డింజ్ ప్రభుత్వము వెళ్ళుచిశ్వవిద్యాలయములు అరసరమని చెప్పబడట్టి ఇంత సాహసము మన వారు మానినారు. లేవు ఏ ఉపవాదములలోనైన మన గవర్నరు గారు గాని ఆంగ్లో స్థిత ప్రభుత్వోద్యోగి యులు గాని చెప్పి రాష్ట్ర పరిపాలక దుర్గుణము గా నున్నదనిగాని రాష్ట్రము వెద్దదిగా నున్నదనిగాని మాచించిన యెడల ఇక చూడండి మనకాలము తారామవ్యవలె లేది సమయము గట్టి రాష్ట్రవాదమునకు గడంగెదడు.

దత్తమండల మనపేరుతో నోనకో మహానీ యులు ఆంధ్రరాష్ట్రమునుగూర్చి దత్తమండలములలో యునికి యిచ్చు క్కలేదని సాహసించి 18 వ తేదీ హిందూ పత్రికలోను ఇండి

యాక్ పేటియేలులోను వాగ్దాయము. నేంకటప్పయ్య పంతులుగారు వారి యిండి రాష్ట్రోత్సాహములో కొన్ని పట్టణములు ముగ్గులు దర్శించి కొన్ని విషయములు మాత్రము ఉపన్యసించి రాష్ట్రము యుఖ్య విషయముగా జెప్పక దత్తమండలమును అందరు యుజ్యు కొందరు పొర బాటుగా జెప్పుటచాల అశ్రద్ధవ్యగతముజేసినదని చెప్పినారు. ఈ వాగ్దాయ వారికి దత్త మండలముల గూర్చి అభిప్రాయము చెప్పుట యెంత అధికముగా గలదో అంత కంటె యెన్నో మధుంకులు ఆధికముగా జేంకటప్పయ్య గారికి గలదనిచెప్పి సాహసించుచున్నాను. పంతులుగారు దర్శించిన ప్రతిపట్టణమునును ఉపవాదముల లిచ్చి రాష్ట్రోత్సాహముగూర్చి ఒప్పించిరి. ఈవ్రాసినవారు ఆంధ్రులలో తదితరు లోమాను డెలియ గాని ఒకపట్టణమునకు మాత్రమే వారు చెందియుండు. ఆ యభిప్రాయము లిద్దోకొడియే అయి యుండవచ్చును. దత్తమండలములనుండి వచ్చి ఆంధ్రమహాజన సభ ఉపన్యసించినిగూర్చి విరేయి చెప్పినారు. దత్తమండలములన్నిటికి ఈవ్రాసిన వారును నెనులి పట్టణాభి రామాలావు పంతులుగారు, జిల్లా గూ మాత్రమేన అభిప్రాయ మిచ్చు గర్హులైనవారు తదితరులు కాక? గుడివాడలో జరిగిన కృష్ణ మండల సభయును ఒకరైతుసమంజసుమై అభ్యంతరముజేటి నాదని చెప్పినారు. ఆ యభిప్రాయము వారెన్నంతయుగాను. అక్కడికి వచ్చి కొందరి పెద్దలవలన పోరాత్మవా పమబడి ఆ అభ్యంతరము వెట్టికా. ఆ పెద్దలు ఆరైతు ఆ గ్రామములలో గొప్పరైతులకులేక, అయినపెట్టె అభ్యంతరముసామ్యుతోగూడినదగుటచేతను ఆ సభకువచ్చి: వారలందరు రైతులగుటచేతను అసమంజసమైనరైతులను విద్యాధికులను వైమమ్యములొన్ని యుండుటచేతను, రాష్ట్రవిభజనవలన బ్రాహ్మణులే ఉద్యోగగరిత్యా లాభము పొందెవరను దుర్భిప్రాయము చేతను, పుట్టినింటనే గిట్టునని తలచి: వారి పాపము! అట్లు జరుగలేదు. ఆ అభ్యంతరము పట్టణాభి సేతారామయ్యగారు జవాబు చెప్పినారు. దానిని ఖండించినారు లేదు. ఆరైతులు సవరణను దీసివేసికొనవలసి కొరిరి. గౌరవమునకు లోపమునచ్చునని కాబోలు అయిన తీసివేసికొన లేదు. ఎన్నికకు వెళ్ళగా యిద్దరూ యుగ్గుకో చేయినెత్తిరి. ఖర్చువిషయమునో సంపూర్ణముగ తెలిసికొన గోరెదరని ఆంధ్రసభ స్థాపితోససంఘమువారి చే ప్రయంఃఘండి 'Andhra Province for & Against' అను పుస్తకమును, ఆంధ్రము ప్రయంఃఘండిన పుస్తకములను జరుగ గోరుచున్నాము. విషయముల గూర్చి వారుగ డెలిసి కొనక వృథావాదములవలన ప్రయోజనములేదు. దత్తమండల వానులు రాష్ట్రమునుగూర్చి శ్రద్ధవహించి యోచించి చర్చలు జరిపెదరుగాక యని కోరుచున్నాను.

కబీరు దాసు.

ఒకానొక మహా సంస్కర్తకు జన్మస్థాన మగుటచేత, గౌరవము జిల్లా అనాదనుండియు తిత్తిజిజ్ఞాసకులకును చర్చ తాంతులము అభిమాని వాత్రముగా నుండెడిది

దాని సరిహద్దులలో బస్తీ యనెడి యొక చిన్న జిల్లా కుండు. అదికూడ భగవత్తత్వ విచారింపలకు ఆహ్వానకరముగా నుండెడిది. ఈజిల్లా సదసి తనాసేనుండతి మహ్మద్ గ్రామము ప్రకృతకథా నామకుం డను కబీరుదాసునకు జన్మస్థానము.

అతడు బుద్ధ సహావీర నానక్రలయంతటి కీర్తిమంతుడు కాకపోవుటచేతను, అతయవదేశము దేశమందలి యొక యల్పభాగమును మాత్రమే వ్యాపించుటచేతను కాబోలు; చరిత్రకారులు కబీరుదాసుకై ప్రతిమద్వప్తి ప్రసరింపక జనన వారు కాదు.

అతని జనన కాల ముంకిని సరిగా తెలియదు; కాని, హిందూ మహమ్మదీయుల యావ్యోమసంబంధ మంత యననమాలుగా లేనప్పడంమాత్ర ముహింపవచ్చును. అతని తండ్రి మహమ్మదీయుడు; నేత నేనీటిమించెడివాడు; తి:చిత్రధర్మము నకుసరించి దిండున కైమపర్యాయ దైవప్రార్థన గానియి నట్లు తన మహానుభవ నేర్పును. ఆ పార్థ వాదధాం మా చిన్న వానికంత గా సరిపడలేదు. నా నాముఖములనుండియు హి:మూ చుతమాహాత్యము అతనిచెవులయడంజొచ్చెను; హైందవి భక్తులు రామకృష్ణల సత్యంతభక్తిశ్రద్ధలతో నెప్పుండు సత్యము చూచెను.

బాల్యదశలో నతని నొక గాగ్గియపాఠశాలలో చదువ జేసిరి; అతడక్కడ కొంచెము హిందీ నేర్చుకొనినా. ఆచిన్న పాఠశాలలో ఆశీకభాష యొకటి మాత్రమే నేర్పబడెడిది.

అతడు కొంచెము పెద్ద గాడు కాగానే తండ్రికి నేతపనిలో సాయము చేయటమి వచ్చెను.

దసరా పండుగ వచ్చినప్పు డెల్ల అతడు తాను గ్వయముగా నేసిన ముడియూనప్రతులను దానముచేయు యిండివాడు. హిందూదేశమును, విశేషించి యీ ప్రాంతములలో, తండ్రియు నేడుకూడ తమ మహారుచ చురమును సంగ్రహించు సందర్భమున జూరూసలై యుండును. కాబట్టి స్వయంత విసద్యమై సతమునందు కలిగిన కాసక్తి యుండుట అతనితండ్రి కెంతమాత్రము నిష్ట ముండెడిదికాదని సహజముగా నూహించవచ్చును.

కబీరు బాల్యము తీసినవాడగుటచే, అతని ప్రార్థనల విషయమై తండ్రి జోక్యము కలిగించుకొనట యసాధ్యమయ్యెను. హైందవిదేశాల ముఖమున సాధుసతులకు కలి రంత కంటి కెక్కిన తతయగా వారి జొచ్చెను. కాని, సహజకారణములచేత, హైందవులకు అభింధనంత యాదరణ అతనికి లభించెడిదికాదు. అందువలన, తాను హైందవుడన కావలెనని నడి యభిలాష అతని కధికమయ్యెను. ఈయుద్దేశమును నె అనేచుకొను నిమిత్తము అతడనేక స్థలములకు తిరిగెనుగాని, ఎము య ప్రయోజనము లేకపోయెను. ప్రతిస్థలమునందును ఆతనికి విరాకరింపబడెను. మహమ్మదీయుని శిష్యుడగా చేర్చుకొనుట కేనాపు ప్ర నిష్టపడలేదు. అనంతర మతడయోధ్యుడు వెట్టెను; కాని, అక్కడనుండ ఏనాపును అతనిని హైందవులగా మంగ్రహించుట కంగీకరింపలేదు. అతడొక నెలజేర్చుకొనుటకు ముఱియొక మార్గము కాన్పించకపోవుటచే అతడెముసామును నవలించి చెను: అతడొక రాష్ట్రజో నొక డెవలయ మట్టియు మైపయండెను, విగ్రహ రాధనమిత్తము వచ్చిన పూజారి కబీరుకు కొక తమ్ములన్నా ను. వీరి కేడ్చెను. చీకటిలో తా నెదరిన తిన్నెచియు తలియ క, 'మహారా! రాజురారు యుండు నీవాధ సవారణ మగుట.' అని పూజారి నొచ్చుకొనియి చెప్పెను.

ఈ మాటలే బుద్ధ శిష్యులకు చేసెడి ముఖదేశము. ఇపు డా పూజారి తన కా ముఖదేశమునుచేయుటచే: వీరును క:మింతా నందము కలిగెను. తాను హైందవుడనని అతడొక బహిరంగముగా చెప్పుకొనవచ్చును; అదియెదల పట్టి చెప్పుకొనజొచ్చెను.

ఆ సకమవత్సరము లైననెను; వార్షికక్రము సమిపించగానే, హైందవవాదము ననుసరించి కాశిలో నురలించి ముక్తి గాంచవలెనని, ఆంధ్రుల కాశికి వెట్టెను. తానెక్కడనుండి ముఱి యెక్కుమునక: బోవుటకు సమర్థుడగు నుండ: నూడ దనెడి యుద్దేశముతో, అతడు తనకాల నేతులు నలంకొనెను. ఆ కాలములందు యూ మా ర్గాడిక:యూననకులు లేవు.) అతడేవిధముగా నుండెడిముక్తి గాంచవలెనని యోచించెను.

కాని, భగవ దిచ్చయ సతిక్రమణీయు. అతని కంత్య కాల మాన్యు మిచ్చును; హిందూ మహమ్మదీయు చురధర్మములను రెంటిని జోడించి యొ:ప్రత్యేకమయియు సామిచి దానిని బోధింపలె నెడి సుకల్పముతో, అతడు తిరిగి తన సొంత జిల్లాకు రంకలెను మహాహులడెను. అతడు హిందీ భాషలో వచ్చుమును వాగ్దాయగలడు; అందులైన అతనియు విదేశములన్ని ముచ్చిచ్చి కావ్యములయొకము వెలువడినది. అది యీ పోంబయలలోవేళ్ల వ్యాపి కలిగియున్నది. "జోక బి:కా కహింయ విత:రంబుమా కాననహం:": ఈవాక్యమును చ్చుంపనివాడుండెను. ఈసభలగా కొంతకాలము మతోపజేతము గావించినెను; అతడు తనజిల్లా సరిహద్దులలో నున్న మాఘుగ్రామమున నురలించెను. ఈకారణముచేత మాఘుగ్రామము ప్రసిద్ధమైనది; మారాఠామనకు తక ఆనె ము అతని సువాధిని సందర్శించుటకై యక్కడి కడదెంచుచుండును.

మధ్యమ హిందూ కళాకాలా పత్రికల రమాకాంతి దేవర గారు వ్రాసిన వ్యాసముం కాంధ్రీకరణము.

గోసాలకృష్ణ ఖలే భర్తవరం ముద్రిప్రథమ వార్షికోత్సవము:— ఎలూరులోనాకా పూర్ణగ్రామమున నెల కొనియున్న గోఖలేభర్త వరంమంది ప్రథమవార్షికోత్సవము 18 తేదీన బందరువాస్త్రవులకు జల్లారసూయ్యారాయణరావు మంతులుగా యాధిపత్యముకైంబజరిగింది. పూవులంబాస్త్రవులకు ఉమాప్రీతిమనని గారును, కోవెల్లవాస్త్రవులకు కాళ్లమారి సరిసింహం గారును వికమత్వియ, విద్య, విద్యాలయముల గురించి ఉపన్యసించిరి.

ఒక మరణము. లండను, మే 19:— మేము మీల్లమునుగారు చనిపోయిరి. వీరు హిందూదేశపు పూర్వకథలను గ్రంథమువ్రాసిరి,

### స్థానిక వార్తలు

ప్రయాణములు. — రావులపాడు నుండి రావులపాడు గుండును, ఆర్ వాణిజ్యపాడును సుధురకు విస్తరించును బయలుదేరిరి.

దీపములను వెలిగించు వాలము. — మే 22న తేదీ 6-57 గంటలకు, 28 వ తేదీ 6-58 గంటలకు దీపము వెలిగించుదును.

జెయింబుల నుండి తప్పుచుకొనుట. — మూడుగురు కానీ, బ్రాహ్మణులు అను వైద్యులు శ్రీ సుబ్బారావు తప్పించుకొని పోయిరి. వారిపట్టి అప్పచెప్పవారికి దొరికినందున రూ 200 ల బహూమాన మిచ్చెదమని ప్రకటించిరి.

### గవర్నరుగారి ఆంగరత్తిక సైన్యము.

చెన్నైలో గవర్నరుగారు తమయంగరత్తిక సైన్యము 52 య సమరములను విస్తరించును రజంగులను బయలుదేరిరి. సెంట్రల్ ప్రెమియము మామలతో సందర్భించిరి అందు విశేషముగా మహమ్మదీయులకు యుండిరి.

12 గంటలకు సయ్యంబుల బహుసాన సురములు జననంబుల మొదల. వివాహములను సయ్యంబుల బయలుదేరిరి నక్కను వాణిజ్యము విలపించును, భర్తలు పావులంద ఇండ్లనుండి వారి సాగంపులనుండి. తమ కొంతల యభిమానములను విచారము కలుగజేసిపట్టిరి. వైదికులు నిండునామలను మహమ్మదీయులకు సందేహ ఇంతిగా సెంట్రల్ ప్రెమియము నిండిపోయినది పోలీసులకు మిగుల కష్టముగా నుండెను. కొంతమంది మామలకును పోలీసులకు కిది కలహము సంభవించెను. తుదకు "జయ" "జయ" శబ్దములతో గూడ వైదికులు ప్రేమక జేరి. వాడు వాయిద్యములతో గూడ వారు బండికిక్కిరి. అప్పుడు భార్యభర్తలకును, స్నేహితులకును, అధికారాధికారులకును, పూర్వ పరిచితులకును జరుగి నలభాషలు చెప్పి నలవికాకుండెను. ఏమ్యుగానీ, విచారించువాడు, వివేచించు, మాట్లాడువారు ఎన్నుకొనిన కలకలముగానే యుండెను పిమ్మట ప్రేమికులు బయలుదేరిరి. కాని ఎవరో గొలుసు లాగుటకు వెంటనే ఆగిపోయి మరల బయలుదేరి కొంతదూర మేగి పిదప వాప బడెను. కొంతమంది మామలను నడి బయలుదేరిపోయెను.

ప్రేమనుండి పోయినవారిలో మదరాసు కలెక్టరు గారు, మేజర్ ఎల్వింగ్, సెనాన్ బహద్దరు పరాంతకులు వారియందు గారు, రాజనాయకులు భవానీ కుమారులు, భాక బహద్దరు కుమారులు బాబాసాహెబుగారు, భాక బహద్దరు బజ్జీ అల్లా సాహెబుగారు, రావుసాహెబు రామనాథము చెట్టిగారు, చిట్టిబాబురామయ్యగారు, మౌంట్. ఎ. పతియ మ్మగారు మొదలగు వారి నేకరుండి యుండిరి.

### మదరాసు పురపాలక సంఘము.

మదరాసు పురపాలక సంఘము మొన్నటి శనివారము సాయంత్రము సమావేశమైనది. జి. సి. మొలనీ గారి ధ్యక్షతన జరిగింది. 15 గురు ఇండియన్ కమిషనరులకు కుమారులు సభకు జిచ్చేరిరి. కుమారులు స్టాండింగ్ కమిటీ సభ్యులుగా నెచ్చుకొని బడిరి.

### మదరాసు కాలనల ఉపబంధము.

ఈ ఉపబంధము గత 12, 14 మాసములనుండియు ఆంధ్రప్రదేశ్ లో నున్నది. మురికికాలుల చట్టము లిక్కింది ఆంగ్లములను శిక్షించుటకు కచ్చిరి. ఇండ్లకును ఇండ్లకాలులకును కలెక్టరు కొరకు రూ 17 లకును వ్యయ మగునట్లుగాను దేవ గారి పర్యవేక్షణ రూ 24 లకును ఆగునని తెలియుచున్నది గనుక ఈ ఖర్చును యజమానుల భరించుకొనవలసి యుండునని మేడలి గారు చెప్పిరి. ఈయంశమును సంఘము వారాలోంచి ప్రతినిధులతోటి ఒక గొట్టమును వెట్టుటకును ఖర్చుసంఘము వారు భరించవలయుననియు, కిక్కిరి గొట్టము తెన్ని కావలసిన గృహస్థులే భరించుకొన వలసినదియు కలువనకు తీర్మానిం దిరి రెండువారముల పురిసరుకు సుంకితము కలిపకుండా ప్రత్యేకముగా పోగులు చేయవలయును అంతయు విచారణను పరచెను. దీనికోసం ఉపబంధం లకరము ముడిగి గారు చెప్పగా వారిచెప్పు నిబంధనల వారాలోంచియు కొక ఉపసం

ఘము నిర్మించబడినది. గృహములను మురికికాలులతోటి గృహములనుండి యువకాలుల కలువ బ్రతుక్కించినయెడల వారిని మురికి కాలులకు ఒక ఆడుగు ఎత్తున నంచవలయు ననియు, ఈవిధంబునకును నీటికాలున కలవలను లేదనియు ప్రతి ఉపకాణమును మురికికాలున కొక ఆడుగు ఎత్తున కల్పవలయునని ఆశీర్వాదములు తిరిగి కట్టరలసి కచ్చు నని చెప్పెను.

దొడ్డిగారి, మరుగు దొడ్డిగారి యేదియో యొకదాని గోడ యింటికినొకదానికి ఉండవలయును: మూడవ సమస్య ఉపబంధం బడెను దీనినిగూర్చి సంఘమువారు ప్రతిబంధ కనిబంధనల శిక్షించుట. ఇంకను మరొకన్ని సమస్యలు ఆలోచనకు లేవనెది కాని ఈమార్గములకు చాలధన వ్యయ మగుననియు, కృతాయజమానికి మిగుల భారముగా నుండునని యు, ఈ ఉపబంధనలన్ని మరయొక కమిటీ వారాలోంచి పరిశీలించుచున్నదనియు చెప్పిరి.

రావులపాడు జి. వారాయణస్వామి తెట్టిగారు ప్రై వేటుపాదనమును బలపరచిరి.

అప్పడధ్యక్షులు ఈయంబిబంధన లిడినవ 14 నెలలనుండి యాలోచించుటకు ముచ్చవనియు, ఇంకా కావాల్సించుటలకు పర్యాయజనముండదనియు చెప్పి, కొంతసేపాలోచించి ఆయు నపాదనమునకు సభ్యులయినవారి కొరగా నుమలించబడినది.

### స్టాండింగ్ కమిటీవారి చర్య.

5 వ తేదీన సమావేశమైన స్టాండింగ్ కమిటీవారి సభలో జరిగిన కొన్ని సమస్యలు విచారణలోకి లేవనెది.

నీటిని వృధాగా కలుపువలయునని వాత్సాలోకు అను పర్యాయ, కర్మాగారము మొదలగునవి నియంత్రించున కొంత నీటికి అధికముగా ఖర్చులో 1000 గేలములకు మించి ఖర్చు చేసినయెడల 12 అకరాలను కనూలు చేయవలసి యను సమస్య తీర్మానించబడినది.

గులాము మహమ్మదుసాహెబుగారి భూమిని, బ్రాడ్వే డిని వెట్టుచేయుటకొరకు రూ 5000 లకు కొనవలెనని సమస్య నంగీకరించబడినది.

అంటిను తేయా ఇంజనీరుగారున్న బాక్సరుగారికి రూ. 700 ల జీతమునై 8 మాసము నెలపు ఇచ్చింది మూజీలాంగు నకు బోవుఖర్చుల భరించవలయునని సమస్యగూడ నంగీకరింప బడెను.

సామెతు రూ. 2600 ల సామ్యును ఖర్చులనిమి త్త మిచ్చుచు నీటిన్ని పొమ్మను దొరకనమవారి యాధీనము చేయవలయునని సమస్యగూడ అంగీకరింప బడినది.

కొన్ని కొన్ని గృహములలో కలపబడిన గొట్టములను వెంటనే వాగుచేయవలసియున్నదని భార్య సార్ధ వాయుడు గారిక తీర్మానమును సులపాదింగగా వారాయణస్వామి చెట్టిగారు నుండిరి. దేశికాచాలము ప్రతికూలముగా మాట్లాడిరి. సి. పి. రామస్వామి అయ్యులుగారుగూడ ప్రతికూలముగా నే మాట్లాడిరి. అధ్యక్షులుగూడ ప్రాతికూలముగా నే మాట్లాడిరి. తుదకాతీర్మానము తీసివేయబడినది.

ఎమ్మారులో పేంథిన్ గోడ్డువద్ద నొక ఆసుపత్రిని కట్టించవలయునని దొరికినది వారాలోంచియు మమ్మరుగారి ఆంధ్రవలన ఆ చట్ట ని ని ని ని ని వారికి మిక్కిలి నాధకరముగా నుండుననియు, అది కట్టవలదని దొరకనమ వారిని గోంధలయిననయు వి. తిరుమలపెట్టి గారుపాదించిరి. సభ్యులంద రొమెడింది ఆ యుపపాదనము తీర్మానించిరి.

సంఘమువారికి రిలయ యినులసామానును ఒక్కసం వెలివారు సరఫరాచేయవలసిని అధ్యక్షులు నడిచి సభను చా రించిరి.

### న్యాయస్థాన వార్తలు.

### ఎగ్జార్చు పోలీసుకోర్టు.

సి. వి. ఎ. పి. పి. గారు

22, మే, 16.

మదరాసు:—మదరాసు పోలీసుకోర్టు 4 వ తేదీ 1 గంట తర్వాత మైలాపూరులోని కేరీకోడ్డువద్ద కచ్చానుంచెను. పిమ్మట వాడోక ఇల్లు ఎక్కచుండుట మాది పోలీసువారు వానిని జబ్బుకొనిరి. సానిటర్ల వొంగలున యోగించు ఇనుపకుడియు మొదలగా కలవలను ప్రతి దొరికినవి. వ్యాయాధికారి కేసును విచారింపి, నేరము నిర్ధారణ వానిని కట్టివేయ నియమించిరి.

నూతనముగా దొంగతన మధ్యనందుట:—చిన్న కాను, సవరముంటి అను 18, 14 ఏడ్ల బాలుర దొంగతనము నుల ధనమార్పింక దలచెట్టి 19-వ తేదీ మైలాపూరులో చిన్న తంబిశెట్టిగారింటిలో కన్నులుజేసి కొంత ధనమును తీసికొని పావులపాడుగా పట్టుబడిరి. మొదటి పర్యాయము కరుణించి పిల్లెగారు వారికి ఒక్కొక్కరికి 10 కొరడాదెబ్బలను గొట్టింది.

### నూజివీడు ట్రస్టు కేసు.

బాయంటు మేజిస్ట్రేటు కోర్టు యెదురుట.

(మాపు తేదీక విశేషమున కద్దనండి)

దెబబాద మే 20:— నీటి మోద జులను నూజివీడు ట్రస్టు కేసు తిరిగి ప్రార్థనమై మామట్టుకాన సబు రిజిస్ట్రారుగారున్న పట్టాభిరామయ్యగారి క్యాసునీక్ష జరిగింది.

పుయ్యూరు, గన్నవరము నలు దిక్కులలో భూము లు ఉన్న వ్యక్తుల ఏదయో ఒక, ఆఫీసులో దస్తావేజు రిజిస్టరు చేయవలయుననియు, ఈవిషయమై రెండవ ఆఫీసుకు వెంటనే తెలియచేయవలసియు, గన్నవరము దెబబాదనుండి 1/4 గంట లైలుప్రయాణములో నున్నదనియు, పుయ్యూరు లై ఆఫీసుగారు మారములో నున్నదనియు సాక్షి తెలియజేసెను.

రెండవ సబ్జుస్ట్రాక్ట్ ఇన సెక్టర్ ఆఫీసు గురుస్తా తరుకాత క్యాసుపరీక్ష చేయబడి.

ముఖ్యపరీక్షకు వచ్చెను తర ఒక కాగితమును మాత్ర మే ఇనసెక్టరు గారు తనచేతికి ఇచ్చిసంపాద గాగింటుకు ను ద్దయు దంభాస్తుజేసిన కాగిత మిచ్చుకట్టి యనే చెప్పితి ననియు, ఇప్పుడు దాఖలుచేసిన కాగితములకుల నుద్దయు ఒక టికంపె నెక్కున కన్యామును గాగింటుగారిని దరఖా స్తు వెట్టిగంటుల కనిపించుచున్నదనియు, డైరెక్టరు గాగింటు నిచ్చుట ఆఫ్ఫర్లచేసితిమని సర్క్యులరు పంపినదియు వారు తమ సాక్ష్యమున చెప్పిరి.

ఈ ఉత్తరములనున్న సంతకములను సాక్షి గుర్తుపట్టె ను. డైరెక్టరు ఆఫీసు గురుస్తా క్యాసుపరీక్షలో ఆ ఆఫీసు లోని కాగితములమీది స. తకనూలను నిరూపించెను.

నూజివీడు బాయంటు మేజిస్ట్రేటు ఆఫీసు గురు స్తా క్యాసుపరీక్షలో నుద్దయు యొక్కయు, బ్యాంకు ఏజం టు, అక్సాంబెంటుల సంతకములను నిరూపించెను.

వైబ్యాంకు దెబబాద ప్రాంతి ఆఫీసుల మరాలు ప్రాసు పరీక్షలో అప్పన వేంకటకృష్ణయ్య, ప్రసాదరావు, ఉమ్మలూరి రామశేషయ్య గార్ల యొక్కయు, నుద్దయు యొక్కయు సంతకములను గుర్తించెను.

తరువాత బందగలో ఆసరి మేజిస్ట్రేటుగారున్న ప్రా దకు ఆలీగారి క్యాసుపరీక్ష జరిగింది. తరువర్తి సుబ్బారా వుగారి యొక్కయు, నున గాల జమిందారుగారి యొక్కయు సంతకములను సాక్షి గుర్తించెను. వీరు ఇద్దరు చాలఫనముల వారసులు, వీరిలను రెండు సంతకములనుండి ఎరుగుతునని చెప్పెను.

సర్వారావుపేట జమిందారలీ గారి గురుస్తా తకకాను పరీక్షలో ఏకాగితము తీసికొని రావలయునో తప్పే తెల్పి యుంచున 8-4-16 తేదీ. జమిందారలీ గారు కాగితమును పంపలేదని చెప్పెను. ఆమెకు ఇంగ్లీషు భాషను గురుస్తాలేదని యు, జమిందారు గారివద్ద ఇంగ్లీషు భాషను గురుస్తా గలదని జమిందారు గారి ఇంగ్లీషు గురుస్తా జమిందారలీ గారికి వచ్చు ఇంగ్లీషు భాగితములను చూడెను. జమిందారు గారు జమిందా రలీ గారు భాగ్య భర్తలకు కార్యము చేయుచున్నాడు. జమిందారు గారు చెప్పిన యెడల ఆగురుస్తా పరిచేయును.

నూజివీడు ప్రైవేటు గూర్కూలు ఉంచబడిన స్థలమును స్వాధీన పర్యవహరించు నుద్దయుకి జమిందారలీ గారు నోటీసు పంపిరి. నుద్దయు ఇచ్చిన జవాబుకాగితము నిమిత్తము జమిం దారలీ గారికి సాదావారంటు, రాగా సాక్షి ఆ కాగితమును ఇచ్చెను. నుద్దయుకిపంపిన రిజిస్టరు నోటీసును సాక్షి చూచెను. అది జమిందారలీ గారిచే పంపబడినది

కేసును ముందు నెల 22 తేదీకి వాయిదా వేసిరి.

### మెంటల వై తిరుగు కుక్కలు

వానిని చంపివేయట.

బొంబాయి, మే 20:—బొంబాయి పురపాలక సంఘము వారు పంపిలవలయు తిరుగు కుక్కలను చంపివేయ వలయునని యుత్తరప్రసేసిరి. అందుములను అనేకము కుక్కలను చంపి వేయ చున్నారు. ఈ కార్యము బహు మౌగించుగా నున్నదని యు, చూడలేకున్నామనియు, చంపివేయటము కాపివేయవలసిన దనియు అనేకమంది బ్రె సెలయ, హిందువులను పురపాలక సంఘమువారికి తెలియజేసిరి. అయిన వారి ముటలసంఘము వారు వెదచెవిని బెట్టుమందుటలకు మూర్ఖులారా, లక్షి దానుఅను బహుల కట్టివేసిరి. మంగలరాను బహుమూర్ఖులు తెరచి యున్నది. శనివారములలో తెరచి యుంచుట బహు రులు సముతము మూసివేయ బడినవి.



# వ్యాపార పారిశ్రామిక సభ.

కోయంబూరు జిల్లా.

అధ్యక్షుని వ్యాసము.

కోయంబూరు జిల్లా వ్యాపార పారిశ్రామిక సభ కర్తవ్య తీర్మానములను గావించుచు వ. శ్యామరాజు పెట్టి బి. ఏ. గారి ప్రారంభోపన్యాసము నుండి యాద్రీంది విమర్శనలు సంఘటింపఁ బడినవి:-

ఇందుమీదుగా నితరజీవోపాధి లేకుండ, భూస్థితి మీఁదను వ్యవసాయముమీఁదను మాత్రమే యాధారపడి యుండుట కొంచె మెక్కువ తక్కువగా ప్రతిస్థలమందును వాడుకయై యున్నది. మిజిల్లాలో వ్యవసాయముగలమైం భూమి యందుమీదు చంతము సాగుబడిలో నున్నదని తెలియవచ్చుచున్నది. ఇంక మిగిలి యున్నది యల్పము. జనబాహుళ్యము లేకపోవుచున్నచో, ప్రజేతలను వాళ్ళిగ్నదా యకము లగుటచేతను, ఈ యల్పభాగము సాగుబడిలోనికి రాలేదు. ఇదియే యధార్థమైన కారణమును. వ్యవసాయములే కన్న నభివృద్ధియగుట అసాధ్యము. వివిధగా వ్యాపారము నేయుటవల్లమునకు, మిజిల్లాలో ప్రాంతీయముగా పాటుపడుటయే పరమనిష్ఠము. మి వ్యావసాయములు తెలివైన వారు. ఉప్పు సమ్మతము, మితవ్యములు. మి యాహార పదార్థములు. మిరే పండించుకొని సులభముగావుచ్చుచున్నాడు. కాని, మిరు వాస్తవమున నిరసనపడవలె కులయోచన చున్నారా? తీరదుకొనియెరను. ఒక కాటుపంటలుచేసి నెడల మిరు కన్నపడవలె; కంటిసే ను తీయొక మాటు చేసి నెడల; కే ను ను నిశ్చయము. అప్పుడు మిరు కలుపువలెను పెట్టి వానలసిని యాహారపదార్థములను కొనవల యును. ఈప్రకార ముకంటి రెండు పర్యాయములు పంటలు చేసునెడల, వివరీతపు పంటపెట్టి వలసిన యాహారపదార్థము లను కొని కష్టకాలములో తక్కువ ధాము కాసానుకొనుటకు తగినస్థితి మి వ్యావసాయములకుఁ గలదా? నుతీయొక విషయము. వివిధసాగు దట్టముగాను నాడుకచేయుచున్నారే కాని అందుమూలముగా మి వ్యావసాయముల జీవితవిధానమును సుఖసౌకర్యములను అభివృద్ధి గాంచించా? వారెక్కువ మా తోగ్గముకలిగి యెక్కువ సుఖముగ కాలక్షేపము చేయుచు న్నారా? పారిశ్రామికవృత్తులవై వాధారపడి యున్నామని చెప్పుకొన్న విశేషసంఖ్యలను ప్రజల స్థితిగతు లేమి? వారి జీవయాత్రకు చాలావంతకూలి యున్నది చున్నదా? వాధారపడి యున్న పరిశ్రమల వారికి యుండకుండ గట్టె క్కించుచున్నదా? మిదేని అగ్రపు సేవకాదు? కష్ట కాలములో మునిగి యున్నారనియు అనేక ముందుముఖము తనివాల్లు లేవన్నవలయు తెలియ వచ్చుచున్నది. వాధారము గానినిని వారిశ్రామిముల కమయముకూడ నుండుమి చిట్టే యుండును. వారిశ్రామిముల పీడనములనున్న వారివలె వ్యవ సాయముకన్న నెక్కువ చెడిపోయింది. కష్టకాలములకాగానే పారిశ్రామికులను మొదలుపె పడిపోవును. యెక్కువ తరగతి ముండల చేయించాదు; అప్పుచేయు విషయమున వ్యావ సాయమున కన్న ముందంజవేయకు. ఈస్థితిలకును మన ముదాసేన వృత్తిలోమాది నసహించుటయు భూస్థితి యున్న వారైనను లేనివారైన సరే, వ్యవసాయములకాని ఇతర వృత్తులలోకాని కాలుకన్నము చేయవలె యర్థికస్థితిని గూర్చి మన మతి వాగయాత్రతో గ్రహించి పాటుపడలేదని నా యభిప్రాయము. మమ్ములు మెచ్చించుట. వ్యాపారముని నిరూపించుటకుఁగాను నెట్టితెమ్ము రిపోర్టులలో నుద్యోగము చిత్రించెడి విషయములు నిరూపయోగములు ఉద్యోగుల తక్కువ ప్రకార మేమనకు ప్రజలముఖమును, ప్రజలసామాన్యములేక ముండుల మీడి చచ్చుచున్నప్పుడు తమము లేదని యాతక్కువలన్ని ప్రజలముఖమును, ప్రజల మోమునవైస్యము వ్రేలాడు చున్నప్పుడు, పారిశ్రామికముగా సంపన్నులని ఆతక్కువలను బట్టి వానింక వచ్చును. మిజిల్లా యొక్క స్థితి గతులను చాతే తెలిసిన కొని స్వయముగామాది మిరే మభిప్రాయము పనులలోని స్థాయిని పుచ్చుచు మిజిల్లాకుంట్టి పరిస్థితులను నేనితర స్థలములలోనూడ మా చిర గ్నము. ఎంతసేపటికి భూమిని వ్యవసాయమును మాత్ర చే వ్రుకొని ఒక వృత్తిలోనే పాటుపడెడి యాచారమును నే తగ్గించవలెనని బ్రతిపంది మాచెడి వాద్యుడికి తోచు చున్నది. వివిధవృత్తుల నుండుండుటవలన మి ప్రజలు సురక్షితులై యాలోగ్యవంతులై సుఖముగా నుండగలరు.

ఆభ్యుదయవాదములను పారిశ్రామికవృద్ధియు, అభివృద్ధియు నుండవలెను, ప్రజలమునున్నతీర్చిచేసి యభివృద్ధి నొందించుటకు సమర్థమైన వివిధ మార్గములు తేలియెవలెను, వ్యవసాయము వివాదాధికరణములైన సమాజ సంపదల తేలియెవలెను క్రమ క్రమాభివృద్ధి గాంచు మన్న ముకలబ యర్థికస్థితిని తృప్తి కరము గావించుట యసాధ్యము. ఈ విషయముననే మన బుద్ధికుంతు లండలను మనఃపూర్వకముగ పాటుపడ వలసి యున్నది హరిజనలకునుమై చాల దూరము ప్రస్తావించఁ బడినది. అంతకన్న సభికులుగా కంటపాటుకమాడబడినది. కాని వాస్తవమున, వారిసంరక్షణమునిమిత్త మేమి గావించుకొనెడిది? పారిశ్రామికవృద్ధియును పునరుద్ధరింపఁబడవలయును; వివిధ వృత్తులనుండుండుటవలనయు; మన యెహికనుపదల కధిక మైన యంకాళము కలుగవలెను; అర్థికస్థితి స్వయముగవృద్ధిమై నిరవదనతల. మనకు నుండు దిదియే.

మిజిల్లాలో శిల్పయోగకరముల భూమి ప్రతిస్థానములో నున్నది. రాజధానియవలె ప్రతివైపును ప్రజేతలలో నెని మిదనవంతు మిచేతనన్ను. మి వృత్తిచేయు ప్రతి శ్రేణి మొదనియు మిగుల విలగవనియు దూరదేశములలో పొంతు నే తెలొపు పనియు తెలియవచ్చుచున్నది. మిజిల్లాలో నున్నతీ యయ్యెడి యవక్కరదాక్కులు లన్నియు ఇతరస్థలముల యందలి పారిశ్రామికవయోగమునిమిత్తము బ్రతికపడవలెనుచున్నది. నీటి పాటునల లేని వ్యవసాయపద్ధతిప్రకారము మిజిల్లాలోనే కరమవలె 67 పాడుల తూర్పుగల పశుభ్యమై దూడతయార గుచ్చు దని తెలియవచ్చుచున్నది. నీటి వడతిలో ఆకుంట్లు మొత్తము మీఁద నూటికి 20 వంతు లధికము కాగలదు. ప్రస్తుతము దామాషా మీఁద మిజిల్లాలో 2 కోట్ల పానుల తూర్పుగల పశుభ్యమై దూడతయార గుచ్చు దని తెలియవచ్చుచున్నది. ఇందులో మిరు పారిశ్రామిక విషయము లక్ర వినియోగించు మొత్తముత్యంత గల్గును ఇంత యువ పత్రిగల మిజిల్లా ఈరాజధాని కంతకును కాలమును సాధారణ క్రమములను అభివృద్ధియు పుట్టుకు పనికిరచ్చు గుడ్డలను కయూచేయును, తమ్ములనున మిరు కలయెని నితర సామగ్రిల నెల్ల సమకూర్చునట నుసాధ్యము. మనరాజ ధానిలోని 75 తూర్పు యావాయుల వెలగల 4 కోట్ల 20 లక్షల గజముల పుట్టుకుడ్డలు నిగుటతియగుచున్నది. 6 గజముల గుడ్డ పాడు తూర్పుక యుండును యెహిన్నవో, మనము దిగువతి చేయు పుట్టుకుడ్డలు 70 లక్షల పానుల తూర్పుకలిగి యుండును, చెదారమును మిరు సాధారణముగా నేనెడి తువార్లకు తోలుకుడ్డలకు ఇతరప్రత్యులుకు వలయు దూరము తీసివేసి నను, మిగిలినదూరతో, మిరు విద్యాసౌకర్యముల కలుగు నెవల, మనరాజధానిలోకి దిగువతి యయ్యెడి బూడిదరంకు పుట్టుకుడ్డలు సమస్తముక తయూచేయవచ్చును. అప్పటికి మిది మిగిలియుండును. ఈవిధముగా సంపద 75 తూర్పు యావాయు వెలగల పరిశ్రమ మిచేతులలో సిద్ధముగా నున్నది. మిది నేత ప్రధానపత్రిక కిగల జిల్లా వెలగల ప్రత్యక్షములను మిరువు లను నేయుటకు మిరు సులభియ్యును. ప్రతి సంవత్సరము మి నేతలకుఁగాను ఎంతెంతపెద్దము త్రగుల గిట్టుకొడి పరిగ దిగు మతి చేయుచున్నారో మానుకను. ఇదియంతయు ఫ్రాన్సు చేతమండలి వచ్చుచున్నది. 2 లేక 2 1/2 లక్షల యావాయుల మూలధనమునో, మిరు కలయెనంత జీత తయూచేయగల కర్మాగారముల స్థాపించవచ్చును. అట్టి కర్మాగారములలో మి మూలధనమునకు మంచిలాభము కట్టుటయే కాక, పేదలకు పనిపాట్లకూడ లభించును. మిజిల్లాయొక్క కీర్తిస్థితియు మి పరిరంజమును ఈప్రశ్నికు కనుకూలము. మిగుల నాణె మైస గిల్లు కొండ పరిగల తయూచేయుట మి కసాధ్యము కాదు. ఒకప్పుడు ఈ పరిశ్రమ మనకాదులలో ప్రవర్తించఁ బడినది. కాని, ఫ్రాన్సువృత్తులు కానున్న సమయములో అది ఆక్రమి యితలోగ్యవంతులకేనే, చేడిగోమును. వారికి కారణము తెలియవును వాటికేతుకు నుండుండుండు కావు. ఇప్పుడు విశేష కారణమున నిజమితి యయ్యెడి కట్టపాముకలను నాజూరు బుట్టును నొకగులకు తక్కిన చిల్లరపాములకు తయూచేయుటకు వానలయునగువు లన్నియు మిరుయాణ్ణు నుండుల కలవు. కాని, వినియోగించుట మిరు సులభ సాధ్యము.

కన్నడి శోధనపురో ఇండియన్ ఇండస్ట్రీస్ కమిషనులకు మనదేశమందలి పారిశ్రామికవృద్ధియగున్న పరా రించుట ప్రవక్తమిందెదగు. కమిషనులకు మోదందములధన మును వ్యాపారపరిశ్రమలలో లాభకరముగా మనయోగము యుటకు శాస్త్రీయములనుకలమైకరగనిరక్షించుచున్నది. ఈకమిషనులకు ఈప్రశ్నికు కనుకూలము పరిశోధించి నిరసం ద్యమున కాన్పించివేయవలెను తమ కలములను తెలియ

బలపెరచు: (1) ప్రభుత్వమునామ పారిశ్రామికవృద్ధికి గాను ఈవయోగ ముండుట్లు ప్రత్యక్షముగా సమాచాయ చేయవచ్చునా? (2) చేయవచ్చునో సాకేతి కాలోచనలను ఇంకను ఎంతెంత విరళ మొనర్చవచ్చును. వ్యాపార పక్షిని పరిశ్రమలను నడపి కార్యము. అం ఘంకరము లను చని ప్రభుత్వమునామ నిరూపించుట యెంతెంత సాధ్యము? ప్రత్యక్షముగాకో వకోముగాకో ప్రభుత్వమునామ పత్రిక వసాయము ఏరీతిని చేయవచ్చు? ఇతర విధముల నెల్లు తోడ్పడవచ్చును. ఆ కమిషనుల రిరాజధానిలో నిచారణ నువక్రమియవక్రమికి సిద్ధమై వారికి కంపుట కనువుపనుట్లు ఈసభలో నొకసంఘము నేర్పవలె, ఈ జిల్లాకుందలి పారి శ్రామికవృద్ధికి కావలసిన కార్యక్రమమును ఆ సంఘము వాటిచే తయూచేయుండులె నని మిమ్ము కోరుచున్నాను. మిమ్ముకిగివచ్చు మికోమివాతలెనే చెప్పుటకు మిరు సిద్ధపడి యుండుట మంచిది. మిజిల్లాన్నియు అట్టిసంఘముల నేర్ప వలె, కమిషనులకు నచ్చునావల కార్యక్రమములను సిద్ధ పటమొనట వ్యవహార లక్షణము. నేను మిద్యానా యా యాలోచనను జనివాపల్యమును తెలియబటమిచ్చు ను; సమర్థములకు ముండలీకసంఘములు కంటిసే వెంసి తమ తమ్ములకు కాలమునొకమయములను కర్ణయించి యుంచెదరని విశ్వసించుచున్నాను. ఇందుముగము కమిషనులకు పరి సులభమగును; మికోకిక లేములకును పరస్పరసాభాధము కలిగియుండును; కమిషనులకు యుద్దేశము సిద్ధించుట కన కాళ మధికమగును. ఈసందర్భమున మిజిల్లా దామాపుట సమంజసము.

## వ్యవసాయకళాశాల

ప్రవేశ పరీక్షకార్యము తెలుగుజిల్లాల విద్యార్థులందఱు కోయంబూరుకు క్షేత్రపరిసర వచ్చెడిది. ఈసంవత్సరము అట్లు గాక అనకాపల్లిలో ఈ సం. 22-వ లేదని మన తెలుగుజిల్లాల విద్యార్థులకు ప్రవేశ పరీక్ష జరుగును. ఈ ఏర్పాటు చేసినందు కు ప్రభుత్వమునామ కంకుణము.

కోయంబూరు వ్యవసాయకళాశాల విద్యార్థులవనతి గృహములో ఆరవ మఠములో విద్యార్థుల కనుకూలమైన భోజనసదుకల చేయబడి యున్నది. అందులకు ప్రతిసంవత్స రము ఆక్రమికివెల్ల చదువుకొను అంధవిద్యార్థులకు బహు శ్రమలకు తొనై భోజనసదుకల సరిగాలేక ఇల్లించిపడి వచ్చు చున్నాడు. భోజనసదుకల సరిగా ఉండునట్లు ప్రతు త్తించి కింతయూ అగ్రవర్షద విద్యార్థుల ఆక్రమి నికనించి యుండు కొంతయూ మూఘుయు; ఉపా ధ్యాయుల కోపమునకు వాత్రులయు కుడు న్నారు. ఈవిషయము కాలేజీలో ప్రవేశించేవకు విద్యార్థులకు తెలి యుకొలుచుచే చాల అవసరమై ఆక్రమికింది తిగివచ్చిన విద్యార్థులకు కనుకూలమై కలకకనెలలలో ప్రవేశపరీక్ష కొంకు ఆ కాలిలోవేర ఆధవిద్యార్థులకరు ఏగిగిర ముగా వుట్టుచోగానో కింకు ప్రత్యేకభోజన వసదులను చేయుట అవసరమి వచ్చించినయెడ, వారు కష్టపడేయు దాని గావచ్చుకము. వుట్టుకొర గారు సహజముగా చాల ముదివారు. వారివృత్తయ్యాగి గాని కేరెయగోమాదా ఆంధ్ర రక్తమే ప్రకారమిచ్చుది గజకు గాని ఇంకవరకు క్షయము త్తముగా చాలామయము చేడివారు అకుటలవనచాను ఈ సందర్భములో వనాడుచేయుచున వాధ్యదనముకను— “అంధుగను”

ఆంధ్రసర్వకళాశాల

విద్యాప్రవృత్తి

ఇది

శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి

గారిచే ప్రాణించబడినది.

ము. 0-4-0]

ప్రవేశ ప్రశ్నము

ఆంధ్రసర్వకళాశాలయము

7 కుంబకెట్టి పేటి, జుడరాను.

## విషయానుక్రమణిక.

వృత్తాంతశీలులు	2
పనుపువైరు ఆకాశపు శివులు	3
మాజపీడు బ్రహ్మకేను	4
వ్యాపారపారిశ్రామిక సభలు	5
సంభాషనాంశము	
మేల్కొలుపు	6
మన పారిశ్రామిక కమిషను	7
విద్యోగానియోజన ప్రణాళి	
విశేషాంశము	8-9
జాతీయతాత్పర్యము	10
ఇంగ్లీషు రీతివాదము	11-12-13
ఆంధ్రమహాసభ, కలీద్రుదాసు	14

## ఆంధ్రపత్రిక

1916 వ సం॥ మే నెల 22-వ తేది

సోమవారము

## మేల్కొలుపు.

కోయంబుత్తూరు మండలసభతో పారిశ్రామిక సభ ఏర్పరచబడినది. రావు బహదూరు పి. త్యాగరాజు శెట్టి గారైనాధిపత్యము వహించి యున్న యువనాథము గమనించదగినదిగా నున్నది. అందలి సారాంశము మరియొకచో ప్రకటించినాము. శెట్టిగారు కోయంబుత్తూరు జిల్లాస్థితిని వెర్చించుటలో మనదేశములోని ఇతర భాగముల పోలికలను గూడగా వర్ణించి వారు. మార్గ రణో ఎనుబడిమూడి మనదేశమున వ్యవసాయము పై నాధానముగా నున్నది. వ్యవసాయము వర్షాధీనము. కాబట్టి మనలో నూటికి 80 మంది ఆకాశమునైపు చూచుచు కూర్చోవలసియున్నాడు. ఇట్టి పరిస్థితులలో వానలు పడకున్నయెడల వీరిగతి యేమి? నాలుగు సంవత్సరములు నరుదగా వానలు లేని ఏండ్లు, నాలుగు కేల రెండు సంవత్సరములు, సమ కూరినయెడల మాడుచు ఉండవలసినది కదా? ఈ పరిస్థితిని నొక్కి చెప్పి శెట్టిగారు మనరైతుల జీవనములో అభివృద్ధి లేక యుండుట ఆశ్చర్యము కాదని బాదించినారు. భూమి నెల్ల విధములందున్న ఎన్ని తీరుల బాగుచేసినను ఫల మేమో కొలదియే యనినారు. ప్రభుత్వపువారి లెక్కలు శెట్టిగారు కఠినవిమర్శకు పాత్రము లైనవి. జరుగుచున్న మాడుచుండగా ఆ లెక్కలు అంతయుచల్లగా నున్నదని సూచించుచుండనట? ప్రజలు పూటకూటికి లేక పరితేమించుచుండగా బారు సౌఖ్యమున పోరలుచున్నారని యవి నిర్ణయించుచుండనట. ఇందులో నిజము లేకపోలేదు. అసభి కాదుల సంబంధము లేక క్రిందినుండి పైవరకు కాగి తముమీది యంకెలను జూచు అధికారుల యాజమాన్యముననే యీ లెక్కలు తయారగుచున్నవి గావున నిజమున కీవి బారెడు హెచ్చుతగ్గుగా నుండుట సంభవించుచున్నది. శెట్టిగారి క ప్రతికారమును సూచించుచున్నాడు. ప్రజానాయకులు తమ జిల్లాస్థితిగతులను బాగ్రత్తగా తెలిసికొనవలెనట. ఇదియే ఇటీవల మన విశ్వవిద్యాలయాధిక పంతులును ప్రారంభించిన యువక్రమము. ఎండలని కాబోలును ఆ యువక్రమము కొంత యడగి యున్నది. ఎండలోనే పుట్టి పెరుగు మన నాయకులు తమవారి కష్టసుఖములను కనిపెట్టుట కీసలహా నుపయోగింతు రని విశ్వసించుచున్నాము. శెట్టి

గారును వారిలో సమానముగా నిదివర కెందరో మహానుభావులును అందులో ముఖ్యముగా దినాక విశ్వేశ్వరయ్య గారును సూచించుచున్న త్వరగా మన సామాన్యప్రజకు సహాయక పరిశ్రమలను నిర్మించి యిత్తురు గాక యు ఎదురు చూచుచున్నాము. అందులోను పేరుకు నిలిచియుండు పరిశ్రమలు నేత మున్నగునవి ఔష్యయది జీర్ణమైపోవు తరుణమునకు మన ప్రభుత్వమువారు పునరుద్ధరింప తలపెట్టి కమిష నేర్పరచి యున్నారు. కమిషను వారు త్వరలో పని సాగింపవలసి యున్నా గు. అందువలన త్వరలో జిల్లావారు మేల్కొని సంఘములుగా జేరి జిల్లాలలో గల యువకులములకు శోధించి కార్యక్రమము వేసిపెట్టి కమిషనువారికి నివేదించినయెడల తప్పక కొంత న్యాయము కలుగ గలదు. శెట్టిగారి విషయమును నుపన్యాసాంతమున తమ సర్వశక్తి నుపయోగించి విశదపరచి యున్నారు. మన దేశమున నిజముగా ప్రతిజిల్లాలోను తగిన పారిశ్రామిక కానుకలములు కలవు. కోయంబుత్తూరు జిల్లాను గురించి వ్యవహరించుచు త్యాగరాజు శెట్టిగారు మొదట ప్రతిపరిశ్రమ విషయ మెత్తినారు. 300,000 ఎకరములు ప్రతి యో సాగుచున్నవి. రాజధానిలో 8 వ వంతు ప్రతిపంట కోయంబుత్తూరు ది. నీటి ఆధారము లేనిచోట ఎకరాకు 3 మణుగులు ప్రత్తి యగుచున్నది. సుభద్రమైన ప్రత్తి రమారమి 8,30,000 మణుగులు ఈ జిల్లాలోమాత్రము సిద్ధమగుచున్నది. దీనిని వట్టి పప్పు గుడ్డలుగా మార్చినను మన రాజధాని దిగుమతి చేయు 75 లక్షల విలువ గల వస్తువులకంటె హెచ్చు వస్తువులను సిద్ధము చేయవచ్చును. కోయంబుత్తూరుతో సమానముగా పేరైనవి ప్రత్తిజిల్లాలు కర్నూలు, ఒళ్ళారి, గుంటూరు లింకను మన రాజధానిలో కలవు. ప్రత్తికి తరువాత జరిపరిశ్రమ, చక్కెరపరిశ్రమ, తోళ్లముల కముగా నగు జగలు పరిశ్రమ (రోలరులు మున్నగు నుపకరణములకు సంబంధించినది) తోళ్ల పరిశ్రమ, పట్టు పరిశ్రమ, మున్నగునవి యన్ని యును కోయంబుత్తూరు జిల్లాలో సాధ్యము లని వర్ణించినారు. ఈ వర్ణన శెట్టిగారి మొదటన పుట్టుకొని వచ్చినది, త్రోసిపెట్టువచ్చునని యెవ్వరును దలంపరాదు. ఇదే విషయమును పదునెనిమిదేండ్ల క్రిందట జిల్లా గెజెటియరు వ్రాయుచు నేటి ప్రభుత్వ కార్య నిర్వాహక సంఘములోని సభ్యులగు సో. హార్టల్డ్ స్టూలర్టుగారు వ్రాసి రసిన మద్రాసు టైముస్ పత్రిక సమయానుకూలముగా సూచించి యున్నది. స్టూలర్టుగారు కోయంబుత్తూరులో సాధ్యములనియచ్చిన పరిశ్రమల జాబితా శ్రేష్ఠిగారి జాబితాను మించిపోయి యున్నది. చక్కెర, పొగాకు, ప్రత్తి, సాధారణముగా గాజు, కాగితము, కాగితపు గుడ్డ, తోళ్లు, నూనె, సబ్బు, ఈ పరిశ్రమలు, వీటి కావలసిన రాసాయనకములు అన్నియు సాధ్యము లని నాటి స్టూలర్టుగారు వ్రాసిరి. నేడు శెట్టిగారు వర్ణించిన రీతిని ప్రజల దుస్థితిని నాడు వీరు గూడ వర్ణించిరి. ఈ పదునెనిమిదేండ్లుగ నెంత లాభము కలిగినదో చదువరులు సులభముగా సూహింపగలరు. నాటికి కావలసినదే నేటికి కావలసియున్నది. ప్రభుత్వాధికారుల కార్య పటుత్వమున కింతకంటెను నెక్కువ సిద్ధతము కావలెనా? ఒక్క

కోయంబుత్తూరు జిల్లాయే కాదు, ఏ జిల్లా చరిత్రను చదివినను ఈ సామ్యమే చక్కగా చూపవచ్చును. అయిన ప్రభుత్వమువారి పారిశ్రామిక నీతి ఇప్పుడు పేరైనదియటగా? ఇండియా కార్యదర్శి పట్టు పడలింపగలడటగా? ముందున కైన మనము ప్రభుత్వమువారి నుండి మేలుపొందరాదా? అందు కిప్పుడే పనిచేసినయెడల ఒకవేళ వారిపాయము మన మనుకొనునంత సమకూరక పోయినను స్వయంసహాయక పద్ధతి ననుసరించి యైనను కొంతపని చేసికొనవచ్చును గదా!

## మా నగరపాలకులు.

మా నగరపాలక సంఘమువారు కడచిన తన వారము సాయంకాలము సమావేశమైరి. అప్పటిలో జరిగిన కార్యక్రమమును జూడగా మన నగరపాలక సంఘమువారు ఏ పనియు త్వరగా చేయలేని స్థితియందున్నారట స్పష్టపడినది. మురుగు నీటి పాగుదలకు సంబంధించిన ఉపనిబంధనలు పడునాలుగు మాసములుగా వాలోచనయందున్నవట. ఇంజనీరు మేజర్ తేగారు మొదట నొక యువక్రమము తెచ్చిరి. మురుగు నీటిని పోవు ముఖ్య నాల్గలను ఇంటింటికిని చేర్చుటకు వ్యయ మెక్కువ యగుచున్నదనియు దానిని నగరపాలక సంఘము వారే భరించుట తగదనియు ఇంటి స్వంతదారు లా వ్యయమునకు జవాబుదారి కావలసినదనియు సలహాచేసిరి. నగరపాలకులు ఒక్కనల్లా చేర్చుదల మాత్రము నగరపాలక సంఘమువారు భరింపవలసినదనియు ఎక్కువ చేర్చుదలలు అవసరమగు నెడల ఇంటి స్వంతదారు పెట్టుకొనవలసినదనియు నిర్ణయించిరి. ఆ తరుణముననే మురికినీటి నల్లాలకును వాననీటికిని సంబంధము తొలగించవలెనను ప్రశంస వచ్చెను. అందుకు కొన్ని నిబంధన లవసరమని మేజర్ తేగారికి తోచెను. ఒక యువసంఘ మేర్పరుపబడెను. వారు కొన్ని సలహాలు చేసియున్నారు. అవికార్యక్రమము బెట్టుటకు ఏ మాత్రమును పనికిరావు. అందులోనుగల పండితుల సర్వజ్ఞత్వము ప్రతిఫలిత మయినది. ఈ నిబంధనల ననుసరించి తీసికొనబడినచర్య చాలునా లేదా యనియు ఉపయోగింపబడిన ఉపకరణములు అనుగుణములా కా వాయనియు నిర్ణయించుటకు ఇంజనీరు శ్రీ సర్వాధికారిగా నుండునట. ఎక్కడ పెట్టెమురుగునల్లాగోనికి ఇంటికాలువ తెచ్చి పడలబడునో అక్కడంతయు ఆకాయవ వానములపు మట్టమునకు ఒక అడుగైనను ఎత్తుమీద నుండవలెనట. ప్రతి ఇంటి స్వంతదారు నును మురుగునీటి కట్టుపప్పు ఒక గొడయైనను బయటి వైపునకు నుండునట్లు కట్టవలసట. ఇట్టి సలహాలు ఇంకను ఎన్నియో కలవు. ఇంజనీరునకు సర్వస్వాతంత్ర్య ముచ్చినయెడల కలుగు ఫలములు విదితములు. అతనిజవాను స్వంతదారులకు గురు నైపోగలడు. పైకనిన రెండవసలహాను అంగీకరించునెడల ఇండ్లన్నియు పడగొట్టి ఎత్తుమీదకట్టుకొనవలసినదే. మూడవసలహా సాధ్య మెన్నటికిని కాబాలదనుట ఈ సర్వజ్ఞానము కలవారెవ్వరకును దెలియకపోదు. ఇట్టి సలహాలు కార్యక్రమమున బెట్టదగినవి కావనియు ఇండ్ల స్వంతదారులకు దుర్భర మగు ననియు పట్టణపాలకులు ఉపసర్పమునకు దిరుగగొట్టుట చక్కగా నున్నది. అయిన ఇట్టి యువసంఘము నేల నియమింప వలయునా యనుటయే మాయనుమానము. స్థానిక కష్టసుఖముల నెరుంగని యిట్టి పండితవర్గుల ప్రతిభావిశేషము ప్రభుత్వోద్యోగ శాఖలను పీడించుట మాత్రమే గాక నగరపాలకుల నెత్తిన గూడ మోసరాని



కొయ్యబుత్తూరి క్వరసాను కళాకాలము నుండి  
యొకవిశేషమును వ్రాసిన యొత్తరమును చదియొకచోట ప్రక  
టించితిమి. సామభూతిపతి లకు ప్రియములు ఉద్దుగారి యాజ  
మాన్యమున ఆంధ్ర కర్ణాటక విద్యార్థులు భోజనమునకు కడ  
గండ్లు పడుట మావిశేషమును వ్రాసుకొని మనవారు ఉత్తర  
మార్గమున నుండుట తెలియదుమనక పోవుటచలనశీల  
యందేదలయినను. రుచులభేదము అన్ని భేదములలోను నెద్ద  
భేదము కావునను, అది భేదకోగ్య సమస్య కాధారభూతము  
కావునను, విశేషమున సలహా నడుననించి అనకాపల్లియందు చేరి  
దరఖాస్తు వారులు విన్నప మంపుకొనెద రనియొ విద్యార్థులకు  
తాత్కాలికముగా తతిదండ్రుల స్థానమున నుండు ప్రియములు  
గారు స్వయముగా నాలోచించి తగిన సదుపాయము లొన  
రుగుగాక యిదియొ విశ్వసించుచున్నాము.

# ఐరోపా మహా సంగ్రామము

## భూమిద్ధమున జర్జనుల క్రౌర్యము : సముద్రస్వాతంత్ర్యము కోరుట

విద్రాంతు కమ్మిషను విచారణ: బిర్రెలు సాక్ష్యము

హాల్లింజి ప్రభువుకు దర్శించుట: రాష్ట్రీయ స్యాతంత్ర్యము

(రైటు ర్సు ఏజన్సీ)

విద్రాంతు

భూమిద్ధమున జర్జనులకు.

అమెరికా విలేజువలె చెప్పిన సంగతులు

లండను మే 18:—భూమిద్ధమున జర్జనులకు అమెరికా పత్రికా

విలేజువలె లాకరు దర్శించుట జర్జనులు కోరుచున్న సమగ్రాధి పక్షమును గురించి ఇట్లు తెలియజేసిరి.—జర్జనులు సముద్రము మీద ప్రతి వారికిని స్వ స్యాతంత్ర్యము నుండవలయునని కోరుచు వాత భూమిద్ధమున లాకరు తీవ్ర చిన్న రాజ్యముల దుండవలెననెను చెప్పెను. భూమిద్ధమున యుద్ధమున దిగునప్పుడు భర్తను నీతి నుండుటక మాదను. అట్టిది నను ప్రాధికారము విడుచుమై ఏనో ప్రేరంగ నీతులు చెప్పినప్పుడు పత్రికావారికి అనుమానము కలుగక మానదు. జర్జనుల నేనను ఇతర దేశముల నాకమించుకొని ప్రజలకు తిండితిప్పించుటందేనే ముందు మార్చివేయవచ్చును. వారి యుద్ధకాలము వారి కర్తవ్యమును నిర్దేశించినందుకు మాత్రము ఆక్షేపించెదను.

జర్జనుల విమోచనములు.

రైటుమీద బాంబులు నేనుట.

లండను మే 20:—అంగ్ల అధికారు లిట్లు తెలియ

జేయుచున్నాడు.—నేటి ఉదయము రెండుగంటలకు కేతువు నాకా విమోచనము రైటుమీదలపు మాన్యుతీరమునకు వచ్చి బాంబులు వేసిరి. కేతువు లది అధ్యయనముగా విమోచనములైనను కచ్చియందును. వానెలు దీనిమీద 12 బాంబులను వేయగొని కిటికీమార్తెను ధ్వంసమైనవి. రైటుకు అగ్నేయభాగమున 25 బాంబులను వేయగా, ఒక సోల్దరు చనిపోయెను. ఒక నాయకునికిని స్త్రీకిని దెబ్బలు తగిలినవి. ఆ స్త్రీకి కొద్ది పాటికష్టము కలిగినది. కేతువుమీదను మనోక ఒక విమోచనము జడగొట్టినది.

అంగ్ల రహస్యదేశముల మైత్రి.

వింజునందకప్పుడన గే చెప్పిన సంగతులు.

లండను మే 19:—లండనుకు వచ్చిన రహస్యయంత్రులను గారవిందును నేటి సాయంత్రము వేన్ను నుండియును కొక రెండు చేసిరి. కేతువు ప్రభువు నర్ ఎడ్వర్డుగే; హ్యూసు, ఆకరెలియ విలియము ఫీలిప్ మెగెను, రిడింగు ప్రభువు మున్నగు ప్రభువులు ఈ విందుకు దయచేసిరి. వర్జులకు చురచాతీరగడము చేయుచు ప్రేగాల్టు నెల విచ్చిరి—యుద్ధ సందర్భమున రహస్య బ్రతుకులు సమాన ప్రతి క్షయభావముతో చనిచేయుచున్నవి. యుద్ధమైకొను లోకము నెమ్మదిగ నున్న కాలమునకు మాత్రే ఈ భావమే ఉభయముల మైత్రిని బలపరచును. మా మంచివెద్దలకు ఎట్లు ఆలోచించి పనిచేసి కొండవూ, రహస్యవారి యొక్కయు తదితర మిత్ర మందలివారియొక్కయు నుంచి చెడ్డలను ఆప్తే మోచించి పని చేయవలసి యుండును.

ఆల్బర్టు పతకము.

లండను మే 20:—బాంబులు విజయించిన ప్రదేశ దేశము నిష్కర్మములొక మేజరు సి ఎక్స్. నీ నామగారు ఆల్బర్టు పతకము. ఇందు కిటికీ మెంబెరికరగతి ఆల్బర్టు పతకము నిచ్చిరి.

హాల్లింజి ప్రభువు.

లండనులో ప్రవేశించుట.

బాంబాయి మే 21:—“ప్రెస్సు ఆఫ్ ఇండియా” పత్రికావిలేజువలె తులములకముగా నిలువ తెలియజేయుచున్నాడు. హాల్లింజిప్రభువుగారి సోదరుడు ప్రెకాంటు హాల్లింజిగారు, బండనుగరపాలక సంఘాధికారియగు వారిని పోషిస్తాననెడ గలసికొనిరి. కగరపాలక సంఘాధ్యక్షుడు, డిప్యూటీ లెఫ్టి నెంటు, హాల్లింజి ప్రభువుగారి తర

పున స్వాగత ముచరించి. హాల్లింజి ప్రభువుగారివల్లయును, సోదరుడును వారి గౌరవించి సత్కరించిరి. అత్రగారింటి వద్ద కొంతకాలముండి ఆరెండర వారములనే హాల్లింజిప్రభువు గారు తమ గృహము, (వెస్ట్ హార్డు) నకు బోయిరి ఇండియాలోనేనీ వారి చివరకప్పుడు.

కెర్లియా దేశమునందలి దక్షిణభాగములో కలిగిన కలవరము నుండి హాల్లింజి ప్రభువుగారు వెర్లియా దొరతనము వారికి మిక్కిలి సహాయకారులైరి. జనపురములో రెసిడెంటుగా నిర్వహించుచున్న నర్ వెర్లి ఎమ్. ప్రెస్సుగారికి వెర్లియా సంగతులన్ని తెలుసుననియు, వెర్లియాయందలి దక్షిణభాగములో గలగు కలవరము నెడ అనాది వెర్లియ కలగజేయ గలదనియు ననేచుండి తెలిచిరి అప్పుడు హాల్లింజి ప్రభువు గారు వెంటనే వారిని ఢిల్లీకి పిలిపించి బ్రిగేడియరు జనరలు వదలి నోసి వెర్లియాయందలి దక్షిణభాగములోని కలవరము నణచవలయునని చెప్పగా నదిదండల కిచ్చుకొని బేంద అప్పుడు రేవులో దిగి ప్రెస్సులను పోగుచేసికొనుచు బయలుదేరిరి. అనేకమంది నైపుణుల పోగుచున్నార. కొలదికాలములో వారి సంచేతము నిర్వహించబడగలడు.

నిర్బంధనైపుణ శాసనము.

ప్రభువులసభలో రెండవసారి యంగీకృత మగుట.

లండను మే 19:—ప్రభువుల సభలో నిర్బంధనైపుణ నేనాకాసము రెండవసారి యంగీకృతమైనది.

విద్రాంతు

విద్రాంతు విద్రోహము

లండను మే 19:—విద్రాంతు గందరగోళము సందర్భమున విచారించుట కేర్పడిన కమ్మిషన్ గారు విచారణ ప్రారంభించిరి. ఆసంఘము ఎవరు సాక్ష్యమిచ్చిన నర్ ఎం. నాథనుగా రిట్లు చెప్పిరి:—

మాన్యు నెలొంభయించు జర్జనులు భూమిద్ధమున సముద్రముమీదను ఒకదెబ్బదీసి మే నెల రాకముననే జయించుచును తెలిసి విద్రాంతు బాలంటీయు నాగారముచేసిన సాహస్యము చేయుచుని శోరరకు. విద్రాంతునేలను జర్జునీ నంపించుటకు నాగారము చేసిదట. విద్రాంతులో యుద్ధము యొక్క జయజయము లేకునని వారి యుద్ధదేశములు.

నాథుగారు తమ సాక్ష్యములో నిసంగించుటకుడ తెలిపి యుండిరి—నిర్బంధనైపుణ శాసనము విద్రాంతుకు కూడ రద్దించ జేయుచుననెడను ఆరాజకీయమునకు మరలకలవరముయ్యెను. ఈ ప్రాంత్యసాయముల సాంఫిక ఉద్యమ పక్షమువారిలో లోలకులు. డి. రి. విద్రోహకత్తు చాలంటీయుల డబ్బులుగా మారుచేయవలసినందు. విద్రాంతు బాలంటీయుల నేలలో చేసిన ఏమి ఇబ్బంది కలుగునోయని, అధికారులు వారికి నుండు గుండు సానుగి నుండును దొరకనంద కాపునల చేసిరి విద్రోహమునకు మూడుకోసులు ముందుగ ఆంగ్లనిఘాటులగు విద్రాంతుదేశములకును జర్జునీవారికిని సంబంధ ముండిట్లు సరియైన ఆధారము లేను. జర్జునులు నుండుగుండుసానుగి సంపుకు రని అధికారులకు తెలిసి తిరిగి కట్టుదిట్టములనుచేసిరి. డబ్బునుకోట ను విద్రోహములు ముట్టడించెదనని ముందుగ తెలిసి వారియెత్తు సాగకుండ తిరిగి బంధించుట చేయబడినది. విద్రోహ శాసనములకు పట్టుకొనుటకు నిశ్చయించబడినది. తుపాకిగుండు కురిసి నట్లు తక్కిన విమరుములను చచ్చించిరి. వీరికను తమ సాక్ష్యమును నుగించలేదు నీరు తమ సాక్ష్యములో చాలభాగము నుగురిముందర ఇక్కడ రహస్యముగ సభ్యులకు తెలిసి.

బిర్రెలు సాక్ష్యము.

లండను మే 19 —బిర్రెలుగారు నేను కమ్మిషను వారి యెదుట సాక్ష్యమిచ్చిరి. వాకు తమ సాక్ష్యమునందీ క్రింది ముఖ్యమైన సంగతులను తెలిపియుండిరి.—యూధారంధము నందు చాలమంది విద్రాంతు వారి 8 కి

రెడ్డు గుండుగా రి షోర డిగిట్టలేదు. కార్జునుగారిని మంత్రిగర్జనునందు సభ్యునిగ జేర్చుకొననందునకు వారి కిష్టము లేకపోయినది. రెడ్డుగుండు మంత్రిగర్జనునందు చేసినయెడల వారి వాయకకర్జునుని నిరాకరించి యుండును. జర్జునులు సాహాయ్యము చేయుచును ఊరించుటకున విద్రోహము నురింత బలపరమైనమాట వాస్తవము. యుద్ధమునకు చాలమందికి తల తిరిగిపోయి పిచ్చిపిచ్చియూహలు కలిగినవి. నేనూ చేరకుండ నమ్మించుకొనినవారు సాను ఫి ను పక్షములో జేరినమాట వాస్తవము. నేను సుభాష్యముతో నేకిభించుచున్నాను. విద్రాంతులోని ద్రోహకీర్త్యములు రెండు సంవత్సరములనుండి కలదు. సానుఫినుపక్షమునా రెక్కో నూగురు తిప్ప చాలమందితేరని రెడ్డుగుండుగారు, వారి విషయమై ఏ విషయము జోక్యము కలుగజేసిగనమాడనని, డిల్లీకుగారు చెప్పినను నేను ఇతరుల మాటలను విశలేచు.

కమ్మిషను విద్రాంతుకు వెళ్లనందుట.

విద్రాంతు కమ్మిషను సభ్యులు మంగళవారము విద్రాంతుకు వెళ్లుదు.

ఆస్పిక్తు మంత్రి

ఆస్పిక్తుమంత్రి విద్రాంతునుండి లండనుకు వచ్చిరి.

ప్రాస్తు

ప్రాస్తు బెల్లి ముయు రంగము.

ఆంగ్లేయుల ప్రకటన.

లండను మే 19:—జనరలు హేను గారిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు. సోము నదికి ఆంకలుకును ఫిరంగుల యుద్ధము జరుగుచున్నది. విమోచుట్టకు ఉత్తరపు చివరను కొంత ప్రదేశము కేతువులు గతరాత్రి ట్టుకొనిరి. మ్యువిలకు దక్షిణమున బాంబుల యుద్ధము జరిగినది. వెయిలీ ప్రాంతమునందలి ఫిరంగి దళమును మే 18 నిశ్చలముచేసితిమి. రాక్లింగోట్ట ఆగ్నేయ భాగమున జర్జును లొక గవని చేర్చిరి. ఆమెలుగుయొక్క ముఖము మన స్వాధీనములో నున్నది. వెళ్ళు ప్రాంతమునందు కాశాను సమీపమున మే మొక గవని చేర్చితిమి. కేతువుల సామయలను ఫిరంగులతో జట్టుకుబాడితిమి. సామెజా లూను హూల్లు సమీపమున ఫిరంగులు జోరుగ పనిచేయు చున్నవి. ఇవేమియు ఉత్తరమున నున్న కేతుప్రాంతములను మేము జయప్రదముగ ఫిరంగులతో బాదితిమి. పోటిజిమీద కేతువులు ఫిరంగులను నేసిరి. విమోచ యుద్ధము జోరుగ జరుగు చున్నది. ఒకజర్జును విమోచమున వారి నైపుణతల వెనుకకు పడగొట్టితిమి.

ఒకవిలేజువలె చెప్పిన సంగతులు

ఆంగ్ల విలేజువలెనందలి రైటువిలేజువలె డిల్లు తెలియజేయుచున్నాడు:—విమోచుట్టమీద మేము 860 గజములదూరము నుంచుకుంటిమి. మేమిదివరకు తెలిపిన 250 గ జముల దూరము కాదు. గుట్ట చివరను మన క్రొత్త నైపుణ పంక్తి యున్నది. ఇక్కడ ఇంతవరకు జర్జునులకుండిన ప్రాంతాభ్యుమితిటితో సరిగిరినది. ప్రతి నిమిషమున జగ్గి వర్ష ముకురింపించుచుండుటచేతనే కేతువుల ఆసానునీధి స్వక్రమించుచున్నది. ఎట్లాగైగను పోయిన ప్రదేశమున డబ్బుకొనలేనని వారు ప్రకటింపుచుండుని లేలుచున్నది.

కందకములలో చాలవరకు జర్జునులు కప్పబడిపోయిరి. యుద్ధపురణగొంధుని ముందువారి ఆర్త వాదములు వినిబడుచుండెను. వారి జర్జునులు అగ్నివర్షము కురిపించుటకున వారికి సహాయముచేయుటకు ఏమిలేకపోయినది. లొంకమైపునైపుణులు బాంబులు వేసికొనుచు ముందుకు పోయి కేతువులను నమ్మిలోపాడిరి. కేతువులనుండి లొంగి కొనిన ప్రదేశములందు ఫిరంగి దళిరి. కేతువులు నికరాత్రి వాటిన తమవార కూడ అగ్నివర్షము కురిపించినను వారు లక్ష్యము చేయలేదు. కేతువులలో మగ్గియున్న నమకులగు నైపుణులు చనిపోయిరి. వారికి చాల పచ్చము కలిగినది.

పరాస్తు విజయములు.

ప్రార్జును, మే 19 —వెర్జునువద్ద జర్జునులు తిరిగి జోరు చేసి తీవ్రముగ నెదిరించుచున్నాడు. ఆరకూరు అడవి, 804 వ కొండమీద జర్జునులు విజరితముగ జగ్గి వర్షమును కరిపించి రెండు కొల్ల డివిజనులతో విరుచుకు పొడ పడిరి. వారియెత్తు ఎంత సామర్థ్యము సాగలేదు కాని, మూలొ నాకుదక్షిణమున చిన్న కొండమును కట్టుకొనిరి అక్కడనుండి వారు ముందురావలమునకు ప్రయత్నించెదనా నెనుకకు నెట్టితేయబడిరి. నిన్ను మేము పట్టుకొనిన కొటను వారు తిరిగి ఎట్టుకొనుటకు ముట్టడించి సప్త గుండు తిరిమివేసితిమి. పరాస్తువారు కేతువులను రెండు విమానములను పడగొట్టిరి. నలువైపు నెండు వారగుగాథ ఇంకవరకు పదివిమానములను పడగొట్టిరి. ఆర్కోరుకు పడమర రాగమున ఒకవిమానప్రదేశమును కట్టుకొనుటకు కందకమునుండి బయటకురాగా, వారినికడంపించచేసితిమి.



మరయుక కృతకము.

అనగోత అడవి మార్గముల మధ్యనున్న మాధవేశ్వరముల మీద శత్రువు లగ్ని వర్షము కురిపించుటకై పుష్కలవద్ద ముద్దములేదు. ఈజనుకాణము గాటుకుల శత్రువులు చేసిన కృతకము వ్యర్థమైంది. మౌవెనులో శత్రువులు వివనావళివులను గుర్రయోగించి ముందుకు రావోయిరే కాని మేము ఫిరంగులను వేసి వారిని వెనక్కుట్టితిమి. వాస్తవముగా నొకచోట ముందుకు రావలయునని చేసినయత్నమును పొగిరాలేదు.

జర్మను విమానములు

దక్కన్ లో దెర్భతులమీద జర్మను విమానములు బాంబులు వేసింది. దక్కన్ లో జాకమున దెర్భతులలో 5 గురును చనిపోయి. మొదటి పట్టణములో 27 గురును దెర్భతులలో 116 గురు దెర్భతులు తగిలి నవి. దీనికి ప్రతికారముగ వరాకు దెర్భతులు విమానములు దెర్భ శత్రు శిబిరముల మీదకు, ఘట్టెన్ గోని విమానవియము మీదను బాంబులను వేసింది.

వెంకట యుద్ధము.

రమ్యవారు పట్టుకొనుట.

లండను మే 20:—పీటరు గ్రామం దిట్లు పోకటింప బడినది వెంకటయ్యలో. రమ్యవారు అనుభవమును పట్టుకొని ఉరుముపరమును నడిపించుచున్న వాని అనుగ్రహము శత్రువులకుమారుల పోగిమి.

కొండుయ్యము

లండను మే 20:—రస్సీ ఇస్లామీకు అనుభవక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది.— రిగాడర్ విశాలరంగములయంద పుచ్చుకుటకు పీటలను బురదవలన రణరంగములయందు వాని గుమభములకు చీలిపోయి నది. జర్మనులు వానిని భాగములకు వేర్చి చూచి. కాని భౌతిక జడము లేకపోయినది. రమ్యవారు 17-వ గ్రామంబును ఇంట్ను వైపునను ముందుకువచ్చుచున్నాడు గాన వారు మరింత ముందుకువచ్చుటకు బృతులు తోక వాడినవలసివచ్చును.

ఇట్టి

అస్ట్రీయా ఇటలీ రంగము

లండను మే 20:—జర్మనులకుందలి సిక్కికు లను మాలముగ మన్ననని ఇట్టి ప్రజలు సంగోషముగ నున్నారు. ఇరువది శతముంది నలిమియుకొని అస్ట్రీయావారు కొంచెము జయించిరి. శత్రువులు వివేకముగ పగ్గిరన్నయ కురిపించు చున్నను ఇటలీ ప్రైవటు ఉత్సాహము దిగ్విజయ మున్నది అస్ట్రీయావారు రుపిస్తావులున్నారని యుద్ధ నిపుణులు చెప్పుచున్నారు. కొద్దికాలముననే వారకులచే ఇటలీవారి యాధిక్యము మిత్రులందరి యాధిక్యము బలపడుతును.

అస్ట్రీయావారి జోడుకు కారణము.

ఇండియా:—జేమలను ప్రతిక బెరకు విశేషము దిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:— అసలు అస్ట్రీయావారు, బానలో ముందుకు ప్రోవోది, వచ్చుట కాలోందిరి. కాని గెలిపియాలో రమ్యవారును, మేడోనియాలో మిత్రులందరివారును, విజృంభించి ముందుకు ప్రోవోది వచ్చేదెడల భయముచేర అస్ట్రీయావారి కప్పుడే ఈ ఎత్తువ వేసిరి. మేడోనియా రమ్య రంగములలోని అస్ట్రీయా ప్రైవటులను ఇటలీరంగమునకు పంపి వేసిరిట. వారికి బలముగ టర్కీ బల్గేరియా జర్మను ప్రైవటులు యుద్ధము చేయుచున్నారు.

అల్బునర్వత రంగము.

అస్ట్రీయాను యుద్ధము.

లండను మే 19:—అస్ట్రీయాను మొదట వెట్టిక యుద్ధమునకు తమకే జనుముగనునని ఇటలీయులను నమ్మచున్నారు. కోరియర్ డిటాలియా ప్రతిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—శత్రువులు విను వైఖ్యములతో ఎదిరించుచు వ్యర్థతలము వాక్యమును కొంచెము మున్నాడు. ఇట్టి యుద్ధము జలుగున ఇటలీయుల తెలిగి యిదివఱకే సిద్ధపడి యుండిరి.

సెగోనికా

లారిస్సా—సెగోనికా రైలువే.

లండను మే 20:—లారిస్సా సెగోనికా రైలువే అని వారమువారు సాగిరంభించును. ఇందువలన ఎథ్యోపియాను విశోపాలోని రైలువేకు మొదటిసారి సంబంధ మేర్పడుచున్నది.

జనరలు మోహను.

క్రొత్త ఉద్యోగము.

లండను మే 18:—ఈజిప్టు పడమటి సరిహద్దు ప్రాంత మంగున్న సేవలకు జనరలు సర్ బెరకు మోహనుగారు వారు కత్తెను వహించిరి. సులూని కాలాని అంగ్ల ప్రైవటులను తెప్పి నెంట్లు జనరలు మిలనుగారు వారుకత్తెను వహించెదరు.

సర్వీయా సేన.

వ్యవహారము సరియైన చురుట.

లండను, మే 18:— సర్వీయా సేనకు మాసిడోనియాకు తిరిగివచ్చు విషయ మైమిక్రమందలికి సగ్రేనుకును వ్యవహారము కురిసింది ఈ సేనలు స్త్రీయమీద వెళ్లును.

వాశనమైన జర్మనులలోనికావద్ద వాశనమైన జర్మను అంకూరిక పగ్గిదేశమునండి వరానువారు తెప్పిచారు.

తూర్పు ఆఫ్రికా

తూర్పు ఆఫ్రికా యుద్ధము.

లండను మే 20 —తూర్పు ఆఫ్రికాలోని భారతీయ ప్రైవటులకు దక్షిణాఫ్రికాలోని సెంటెలును కలిసి పనిచేయుచున్నాడు. బెలూచీ సభ్యులనులకు కొంచెము దిట్టిడికలగగ రొడిసియును సాహాయ్యము చేయవలయు ననుకొనిరి గాని బెలూచీలు తమంతట తామేకత్తివుల పరిట్టిరి. ఇందుకు రొడిసియులు బెలూచీలకు అభివందించుచు తరముకుచున్నది.

ఈజిప్టు

ఈజిప్టు రంగము.

లండను, మే 19:— ఈజిప్టుకు అధికారు లిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు — వానికు మీద అస్ట్రీలియా' న్యూజిలాండు ప్రైవటులపడగా, శత్రువులు నిశోధించక తోక వాడిందిపోయి. వారిని అంగ్లయులు తమకొనిపోయిరి. కాని ఎండత్తెముగనున్నందున గనుకనిశోధము కలిగింది. 86 డింబెను బోలెకు మునుపానుగిరి, ఇంగ్లీషువారు పట్టుకొని టర్కీ శిబిరమును ధ్వంసముచేసిరి.

జర్మని

జర్మనిలో తొడియిబ్బంది.

అంగ్లయు జర్మనులకావ్యవహారము నిశోధించివలన కలిగిన ఫలితమును గురించి జర్మనీలోని ఆమెరికా రాయబారి తెలియజేయుచున్నాడు. వారు తెలుపు కంగతులను బహింకము చేయుటలేదు. తొడికి చాల ఇబ్బందిగ నున్నదని తెలియజేయుచున్నది.

సముమరైన యుద్ధము

వ్యాపారవిరోధము.

లండను, మే 19:—జర్మను విదేశ వ్యవహారకార్యదర్శి ఆమెరికా ప్రతికారలేఖకు లొకడు దర్శించి మిత్రులందరివారు వ్యాపార నిరోధమును మునివేస్తేనే గాని మీరు సముమరైన యుద్ధమును మానరా యని ప్రక్షింపక వార్తలు సమాధానము చెప్పి:— మేము సముమరైన యుద్ధమును మునివేసితిమి. కాని, ఎప్పుడు నిట్లు చేయుచును శత్రువుల కభయపాద మియ్యచాలము.

జర్మను స్త్రీయను ముందులు.

కోమెను హేగను మే 19:— బాల్టికు సముద్రములో టూప్రిచేయబడిన రెండు జర్మను స్త్రీయనులలోని వారిని రక్షించిన స్త్రీయను స్త్రీయను పగ్గిధానాకారి ఇట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:— వారికి బోలెకు కృతధి ఇచ్చిరి. తమతమ బట్టలను కూడ తీసికొనిచ్చిరి. జర్మను ప్రాధాన నీళ్లలో నునిగి కొట్టుకొని పోవుచుండుటవలన ఆతనిని రమ్యవారుమేరైన ఎక్కించుకొని వెళ్లినది. స్త్రీయను కాగి తమలను రక్షించుటకై కెప్తాను పగ్గియత్తించుచు నునిగిపోయెను. మరి రెండు జర్మనుస్త్రీయనులనుకూడ దాప్పిచేసిరిట.

వారియొక స్త్రీయను ముందుట.

17 లేదని ఓరు జర్మను స్త్రీయను (బ్రీటిషు) సముమరైన ముంచివేసింది. పడవ పారపోవుటకు యత్నించగ ఫిరంగివేయుట తోడనే ఆగిపోయింది.

పడవలలో వెక్కుటకు వారికి బోలెకు కృతధి ఇయ్యబడినది.

16 వ మే మొదలు, 6 జర్మను స్త్రీయనులను బాల్టికు సముద్రములో ముంచి. బలముదేన కొన్ని స్త్రీయనులను అడగ బాదరా వెనుకకు పోయింది.

చాల బ్రిటిషు స్త్రీయనులు బాల్టికు సముద్రములో తిరుగుచున్నదని కోమెను హేగను విశేషముగా వార్తలు వచ్చును.

టర్కీ

టర్కీ మిత్రముకలి యుద్ధము

టర్కీవారి కోటను మట్టుకునుట.

లండను మే 18:—అంగ్లయు యుద్ధకార్యాలయమువా డిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు. సిరియానుండి ఈజిప్టుకు శత్రువుల మార్గమును గున్న ఎల్. ఆరికు అను ముఖ్య స్థానమును అంగ్లయులు మట్టుకుదిరి. పట్టుకొనుట వైఖ్య భాగమునందున్న కోటమీద యుద్ధపుబోదలు ఫిరంగులనువేసి కోటను ధ్వంసము చేసినవరుట. శత్రువుల శిబిరము మీద మన నౌకావిమానములు బాంబువేసి శత్రువుల విమానముల నెరించుటకు బోయగవెళ్లినది. వెయ్యియండి కుశమగ్ల ప్రైవటులు వెళ్లుచుండగ మును బాంబులను వేసితిమి. యుద్ధ నౌకలను విమానములను నురక్షితముగ తిరిగివచ్చింది.

ఆమెరికా

జర్మనుల శాంతి ప్రయత్నము

లండను మే 20:—ఎక్స్ప్రెజుకువెరి వాషింగటను విశేషము దిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. సందర్భ గురించిన నూనముల దెర్భతునుండి తెలియజేయుచున్న యుద్ధవి. సందర్భ విషయమును జర్మనులు చర్చించుటకు సిద్ధముగ నున్నారు. ఈ విషయమును వాస్తావలతోధము లొక్కి వెట్టుటలేదు.

బ్రిటిషులింకను.

ఇంగ్లండుకు పంపుచుండుట.

లండను మే 19:—బ్రిటిషు లింకనును పోలికువారి కాలాలో ఆమెరికావారు ఇంగ్లండుకు పంపుచున్నారని దెబ్బతీయుటకు ప్రత్యేక న్యాయము. విశేషముకు తెలియజేయుచున్నాడు. లింకను ఇంగ్లండుకు బలముదేనాడు.

అస్ట్రీయా డబ్బు ఇబ్బంది.

లండను మే 19 — ఎట్లాగైన ఆమెరికాలో అక్క తెచ్చుకొనుటకు అస్ట్రీయావారు కంటాను పడుచున్నాడు.

మెక్సికో

మెక్సికోకు ముందుసానుగ్రి

జర్మనుల పంపుట

లండను మే 19:— డెమలిట్యాకుప్రతిక న్యాయాధ్యక్షులశేఖరు దిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— జనరలు వెర్సింగు సరిహద్దువాటి మెక్సికోలో నుండునట్టిర తక్షణమే జర్మనులకు ముందుకువచ్చునని పట్టుచేయుటకు బుట్టచేసిరి. ఈ కంగతిని పోలీసు కమ్యుననుగాన రాజ్యాంగ సభవారికి తెలియజేసిరి.

చీనా

చీనావ్యవహారములు.

లండను మే 19:—చీనాస్థితియు వెయ్యదిగనున్నది. విదేశవ్యాంతులు ప్రపంచ సాహాయ్యముచేయుచును తెలిసిరి. వారి సాహాయ్యము అసహన లేకపోవచ్చును.

వ్యాంతులలో తగినంత సాహాయ్యలేకపోవుటచేతను తగినంత డబ్బులేదే నోట్లను ముద్రించుటవలన సాహాయ్యలొపడిచే యకుండ చీనావ్యాంతు ప్రైవటుచేయుచును. కేపు వచ్చుట, విదేశీయులకు చెల్లించుటకు వాడునుట.

సోలండు

అలండు దీవులు.

వ్యాంతు మే 18:—యుద్ధమునకురకు అలండు దీవులను బలమునకు ముందుకువచ్చివారు స్త్రీయనుకు తెలిసి.

యుద్ధంబలము బలమునకు కదలి ఘోరి వారు, అంగ్లయులను చెప్పించుటకు రమ్యవారు విరి. దీని విషయమైన చిత్తులు తీసివి స్త్రీయనువారు నరకు ఎగుమతి చేయకూడదని చేసిన బ్రిటిషుధర్మములను మొటనే తొంగించెదరు.

రాజా శిశిరాంత ఆచార్యులుగారు:— ఇండియాశతకము లందలి శోకులను గానుములు తగిలినవారిని వైద్యకాలకు తిరిగివచ్చు నిమిత్తము మిమెనుసింది రాజా శిశిరాంత ఆచార్యులుగారు రాజప్రతినిధి గారికి ఆంబులెత్తు మొటాను బండ్లను విరాళముగా పోగిరి.

(ప్ర) పశ్చిమాను పాత శా. ౧-విశాఖపట్టణము.

Sir M. Visweswaraya, Dewan of Mysore, accompanied by Mr. P. Hiranyah, Private Secretary, left yesterday evening for Mysore en route for Ooty. The Dewan is expected to return on the 2nd or 3rd of next month to Bangalore.



# THE GREAT WAR.

## The Irish Enquiry: Mr. Birrell's Evidence.

## AUSTRIAN OFFENSIVE IN THE ALPS: ITALIAN RALLY.

## German Brutality on Land: Demand for Freedom on Seas.

LORD HARDINGE INTERVIEWED: EXTENSION OF PROVINCIAL AUTONOMY IN INDIA DESIRABLE.

[Reuter's Agency.]

### Great Britain.

#### LORD HARDINGE INTERVIEWED.

Tribute to Princes and Peoples of India.  
Extension of Provincial Autonomy Desirable.

LONDON, May 21.

In an interview with the London correspondent of the "New York Times" Lord Hardinge paid a warm tribute to the Princes and People of India and also to the attitude of the educated and political classes in suspending controversies in order not to embarrass Government and in not opposing drastic legislation when it was necessary. The sense of increased responsibility of the Indian members of the Legislative Council had been strikingly shown by their speeches. There had been vast political development in India in recent years and politicians whose ultimate aspiration was self-government had become more moderate and sensible in their demands as they came to realise the impossibility of India's standing alone. This improvement was unquestionably due to the Morley-Minto reforms. Lord Hardinge expressed the hope that it might be possible to make further concession in the way of provincial autonomy after the war.

Lord Hardinge.  
President of Northbrook Society.

LONDON, May 21.

Lord Hardinge has accepted the presidency of the Northbrook Society for five years in succession to Lord Amihm.

Clocks in Britain.  
Advanced by Two Hours.

LONDON, May 21.

Clocks including the great clock at Greenwich observatory which gives time to the whole country were advanced at two this morning. This time was fixed on the representations of railway companies as the fewest trains would then be running. The change is almost unanimously welcomed. The only note of opposition has been sounded by Northamptonshire farmers whose meeting yesterday recommended that the new system should be ignored in working on farms but not to the extent of defying railway time tables.

### THE REVOLT IN IRELAND.

Disloyalists and Compulsion.

Late Under-Secretary's Evidence.

LONDON, May 21.

In the course of his evidence before the Irish Inquiry Commission Sir Mathew Nathan said that impetus was given to the disloyal movement by the fear that the Compulsion Bill applied to Ireland. This brought numbers of men into the Sinn Fein movement. He declared that the hostile volunteers in Dublin numbered about three thousand. The Irish Government considered it important that Irish Volunteers should not become a military organisation, and steps were taken to prevent them from securing arms and ammunition. There was no definite proof of any connection between Anti-British Irishmen and Germany until three days before the outbreak. Then a memorandum was found saying that the Germans contemplated combined offensive by land, sea, and air in order to secure victory before May and requesting Irish volunteers to be ready to render the promised assistance. The Government received advice that the Germans would attempt to land arms from submarines. Consequently the police and military were ordered to be on their guard.

Sir Mathew Nathan added that special precautions were taken owing to information that Dublin Castle was to be attacked. Drastic steps, including the arrest of the leaders, had been decided upon, and other matters were being discussed when shots rang out.

Sir Mathew Nathan was still giving evidence when the Commission adjourned. He declared that expanding bullets and a few German mortars had been discovered in Dublin. Sir Mathew Nathan gave a considerable amount of his evidence in private.

Mr. Birrell's Evidence.  
The Growth of Sein Feinism.

LONDON, May 21.

Mr. Birrell appeared before the Commission to-day. He declared that Sir Mathew Nathan had covered the ground very comprehensively. He emphasised the most prejudicial effect of the Ulster movement. Many Irishmen at the outbreak of the war did not agree with Mr. Redmond's patriotic attitude. They disliked Sir Edward Carson's appointment to the Cabinet, and if Mr. Redmond had joined he would not have remained leader of the Irish Party. There was no doubt that German assistance was at the bottom of the rebellion. The war had turned many heads and upset the most prudent calculation. Mr. Birrell agreed with the President that the ranks of the Sinn Feiners were swelled by shirkers of military service. The more active was recruiting the greater was the increase in Sinn Feinism. He had realised for two years the existence of a dangerous movement in

Ireland. He did not think that his policy had been much influenced by others, although Mr. Redmond took the view that the Sinn Feiners were negligible and Mr. Dillon was strongly in favour of non intervention. The Commission adjourned.

#### Commission to Visit Ireland.

The Irish Commission goes to Ireland on Tuesday.

#### Mr. Asquith Returns

LONDON, May 21st.—Mr. Asquith has returned to London.

#### Mr. Balfour on German Extremism.

LONDON, May 21.

Mr. Balfour in an interview with an American journalist on the freedom of the seas advocated by the Germans said:—The most simple-minded must feel suspicious when they find these missionaries of maritime freedom are the same persons who preach and practice upon land extremist doctrines of military absolutism. Germany objects to economic pressure when it is exercised by the fleet, though she sees no limit to the brutal completeness with which economic pressure may be imposed by the Army.

#### Allied Air Supremacy.

LONDON, May 21.

Mr. Tennant in an air debate in the House of Commons said:—We had in a very large measure the supremacy of the air, and in the great majority of combats in the air we were winners. We did infinitely more reconnaissance work and spotting of artillery than the Germans had ever done, and had two types of machines faster than anything possessed by the Germans, and two other types as fast as their fastest.

Lord Hugh Cecil said that the Royal Flying Corps was the most efficient in the world.

Mr. Bonar Law said that there never was a time in this war when the Germans had a machine which was better than our best.

#### Britain and Russia.

Sir E. Grey on Unity in Peace.

LONDON, May 21.

A banquet was given this evening at the Mansion House in honour of the members of the Russian Duma at present in London. Lord Kitchener, Sir Edward Grey, Mr. Hughes, the Hon. William Philip Schreiner, Lord Reading, and many other distinguished personages were present. Proposing the toast of the guests Sir Edward Grey said that the common effort would unite us as closely in conditions of peace as to-day it did in war. We should take it as a matter of course that the special interests of Russia as of other Allies should be considered and satisfied as closely as our own.

#### Air Raid on Kent.

LONDON, May 21.

It is officially announced that at least three sea-planes raided the east coast of Kent at two this morning. A dozen explosive bombs were dropped on the Isle of Thanet, but only a few windows were broken. Twenty-five bombs were dropped in south-east Kent. A soldier was killed and a seaman and a woman injured. The damage done was insignificant. One of the raiders was brought down by a naval patrol off the Belgian Coast.

#### The Compulsion Bill.

Lords Pass Second Reading.

LONDON, May 21.

The House of Lords have passed the second reading of the Compulsion Bill.

#### General Mahon's New Command.

LONDON, May 21.

The War Office announces that General Sir Bryan Mahon has assumed command of the western frontier of Egypt, and Lieut.-General Milne is now commanding the British at Salonika.

#### Award of Albert Medal.

To Major C. L. Newall.

LONDON, May 20.

The "Gazette" announces that the Albert Medal of the first class has been conferred upon Major C. L. Newall, 2nd Gurkhas, for extinguishing a fire in a large bomb store.

#### A Cotton Conference.

LONDON, May 21.

A Conference of representatives of cotton employers and employees was held at Manchester yesterday and adjourned till next week.

War risk rates of East via Suez canal have been reduced to about eighty shillings percent and Western rates also show a declining tendency.

## TELEGRAMS.

### France.

Our Gain on Vimy Ridge.  
Lancashire's Splendid Work.

LONDON, May 21.

Reuter's representative at headquarters says:—Our gain on the Vimy Ridge was 360 yards, not 250 as mentioned in the communique on May 17th. The new line is on the crest of the ridge and destroys the dominance hitherto enjoyed by the Germans at this point. It drives a small salient into the enemy position. The discomfiture of the Germans has since been expressed by furious bursts of shelling and attempts to harass us by every means. This indicates that the enemy will make a desperate effort to recover lost ground.

Tunnelling toward enemy craters had been in progress for some time through heavy chalk, and when the mines were exploded, a storming party of the North Lancashires soon followed by the Lancashire Fusiliers, charged and seized the new craters, one of which was sixty feet wide and thirty deep. Many Germans were buried in dugouts, and their cries could be heard amid the tumult and noise, but severe German fire in the support trenches prevented their rescue. The Lancashire lads, scattering bombs and plying bayonets in the smoking chasms consolidated the position within an hour, under a rain of trench-mortar bombs and grenades which continued after midnight. So strenuous was the work of the labour parties that by daylight the whole new front had been linked up with the trenches and communications cut to the old line. "Conspicuous coolness" and "exemplary initiative" were phrases officially applied to the work of the Lancashires.

Two subalterns were killed in the early assault and non-commissioned officers carried on without hesitation. The bodies of the enemy, whose casualties were heavy, have been identified as Schleswig Holsteiners, some of the best troops still left to Germany.

Violent German Offensive.  
New Effort Against Avocourt.

LONDON, May 21.

PARIS.—Furious German attacks have been renewed at Verdun. This afternoon's communique reports that at dusk the enemy carried out an extremely violent offensive with two fresh divisions against Avocourt Wood and Hill 304. It completely failed except that the Germans carried a small work southward of Morthomme. Then the Germans tried to extend their progress here, but were entirely repulsed. A further German attempt to retake the fort we captured yesterday was completely defeated. The French felled two aeroplanes, Sub-Lieutenant Navarre getting his tenth. The Germans, who attempted to take a small salient in West Argonne were hurled back to their trenches.

Violent Bombardment West of Meuse.  
Enemy Attempt to Cross Yser Canal.

LONDON, May 21.

PARIS.—A communique says there was no action at Verdun except violent bombardment west of the Meuse of our positions between Avocourt Wood and Morthomme. An attempt by the enemy to cross the Yser Canal between Steenstraete and Hetsas failed in the face of infantry and artillery fire. Enemy in Champagne discharged great clouds of gas against our front near Sommepey, but a curtain of fire nipped in the bud the attack which had been prepared. A German attempt to rush a small post in Vosges failed.

#### Enemy Air Attacks and Allies Reprisals.

German aeroplanes last night dropped bombs on Dunkirk and Bergues, killing one and wounding twenty-seven at Dunkirk and killing five and wounding eleven at Bergues. French and Belgian squadrons promptly got their revenge by bombing enemy camps and the aviation centre in Ghistelles.

#### The Paris Communique.

LONDON, May 21.

The Paris communique says:—On the left of the Meuse after a bombardment of extreme violence the Germans in the afternoon attacked on a wide front in the whole of Morthomme region. Enemy east of Morthomme momentarily penetrated our first lines but a sharp counter-attack drove them back with heavy loss. Germans on the western and northern slopes of Morthomme after a series of fruitless assaults which our artillery and infantry fire rendered murderous succeeded at the close of day in occupying some elements of an advanced trench. Enemy contingents who pushed to our second line were caught by a fierce artillery fire and retired in disorder abandoning numerous dead. There was great artillery activity in Avocourt and Hill 304 region. There was an intermittent bombardment on the right of the Meuse and in Woevre. Our artillery north-west of Roye shelled enemy supply depots causing several fires. Two strong German reconnaissances north of Soissons were dispersed by our fire. A surprise attack in Champagne enabled us to penetrate enemy lines north west of Ville Sur Fourbe and clear the German trench, the occupants of which were all killed or captured. A German aeroplane was shelled and brought down in the Verdun region.

#### Fierce Fighting at Verdun.

LONDON, May 21.

PARIS.—Fierce fighting continues at Verdun. This afternoon's communique states that Germans during night time renewed their attacks on Morthomme. All attempts on the East side were completely defeated, but Germans succeeded in occupying one first line trench on the Western slopes. Artillery fighting has been very lively at Vaux fort.

#### A Coup-De Main.

A German Coup-de-main in Lorraine penetrated the trench but the enemy was driven out leaving dead and wounded.

#### Extensive Conflagration.

French bombing air squadron attacked military establishments at Thionville, Etain and Spincourt and also bivouacs at Azennes and Damvillers. Bombardment of a big German railway depot at Lumes caused the precipitate departure of trains and extensive conflagration in station buildings. An air battle between four French machines and three Fokkers resulted in felling of Fokkers. Another Fokker was forced down behind its own lines and destroyed by French batteries.

## TELEGRAMS.

The Loos Attack in September.  
Official Account.

ALLAHABAD, May 21.  
LONDON, May 20th.—The first full official account to be published of the Loos attack in September shows that 100,000 British were engaged and attacked six hours before the French order to use gas was issued. The latter chose the most suitable time of the day. The wind carried the gas along our lines and delayed the advance of the second division and put many men out of action. The wire here was mostly cut, but the trenches were little damaged and were strongly manned. The attackers immediately came under heavy fire. The Highlanders beyond Hill 70 were brought up by uncut wire. But for this the whole division might have crossed the Lens-La Bassée road.— ("Pioneer.")

Mining and Artillery.  
Considerable Activity on British Front.

LONDON, May 21.  
A communique from General Sir Douglas Haig reports some artillery activity between the Somme and Amiens. The enemy in the Arras sector last night captured a small post on a crater at the north end of the Vimy Ridge. There was some grenade fighting south of Neuville. Our guns to-day silenced enemy artillery in the Wailly sector. The Germans exploded a mine south-east of Roelincourt. We held the near lip of the crater. We fired a mine near Calonne in the Lens sector, and effectively bombarded enemy positions. There has been considerable artillery activity near Souchez, Loos, and Hulluch. We successfully bombarded last night enemy positions north of Ypres. The enemy to-day shelled Potijze. There has been considerable activity in the air. A hostile machine was driven down behind the German lines.

## The British Communique.

LONDON, May 21.  
The British communique says:—After heavy bombardment the enemy last night raided our line south west of Loos and entered the front trench but was immediately ejected. The enemy also attempted to rush a post northwest of Wisletje but was driven back. The Loyal North Lancashire recaptured a crater on Vimy Ridge which the enemy captured on the 18th instant. There was considerable artillery activity to-day at various points on our front principally in Souchez region and northeast of Fauquissart. We exploded a mine to-day in Hulluch sector and occupied the crater. There was much successful aerial work in favourable weather yesterday. Thirteen combats took place in air and two enemy machines were brought down behind the German lines.

PARIS.—Last night's communique said left of Meuse artillery duel continued very violently around Avocourt wood hill 304, and Morthomme. Enemy did not attempt to attack. There was moderate artillery activity on the right of the Meuse and in Woivre. Quiet prevailed elsewhere except in Champagne and Vosges where French artillery was very active. The French aeroplanes made numerous raids on Thursday night bombing the aerodrome at Morlange. Stations at Metz, Sablon, Arraville, Briouilles, Stenay, Sedan and Etain and bivouacs at Monfaucon and Azannes.

## Russia.

Fighting in Riga.  
Unfavourable Position of Germans.

ALLAHABAD, May 21.  
LONDON, May 20th.—The "Russki Invalid" says that fighting in the vicinity of Riga on a wide front is impossible. Dangerous marches cut up the front into four sectors near Smolok, Lake Dabir, Mitau and Ikskull. The Germans have moved unsuccessfully in all four. Now that the Russians are advancing in the Sventen sector and in the direction of Iluxt the Germans will be unfavourably placed should the advance develop and would be compelled to retreat.— ("Pioneer")

## Persia.

The Russians in Persia.  
A Town Occupied.

LONDON, May 21.  
A Petrograd communique says fighting which took place was uneventful except in Persia, where the Russians occupied the town of Sakkyz and then advanced to the village of Ban, south of Lake Urumia.

## Greece.

## Salonica's Wrecked Zeppelin.

LAHORE, May 21.  
LONDON, May 21.—The French have brought the ruins of the Zeppelin from the marshes and are re-assembling them for exhibition purposes outside Salonika's White Tower.— ("Civil and Military Gazette" cables.)

Transport of Serbian Army.  
A Satisfactory Settlement.

LONDON, May 21.  
Reuter understands that the Allies and Greece have satisfactorily settled the question of the transport of the Serbian Army, which will proceed by sea.

## Opening of Larissa-Salonika Railway.

LONDON, May 20th.—The Larissa-Salonika Railway opens on Sunday, and Athens will for the first time be connected with the European Railway system.

## Italy.

## Austro-Italian Fight.

LONDON, May 21.  
A cheerful view of the situation on the Italian front is taken in Rome. It is stated that the small successes of

the Austrians have cost them twenty thousand casualties. The spirit of the Italians is splendid in the face of the tremendous artillery fire. Experts say the Austrians are being exhausted by the blow, the effects of which will shortly be seen to be of advantage to the Italians and the Allies.

## Reason for Austria's Present Activity.

LONDON, May 20th.—The "Italia Nazionale's" Berne correspondent says:—The Austrian offensive arranged for June has been expedited owing to the fear of offensives by Russia in Galicia and by the Allies in Macedonia. It is stated that almost all the Austrians on the Macedonian and Russian front have been sent to Italy: Turks, Bulgars and Germans being substituted.

## LONDON, May 21.

ROME.—The Communique says: Enemy attacks between Adige and Terraguolo Valley were repulsed. Then enemy resumed violent bombardment on Northern slope of Pasibio using tear shells. Enemy offensive between Terraguolo and Upper Astico was valiently sustained by Italians and attacks on Asago Plateau although prepared for and supported by fierce bombardment were shattered by firm resistance.

## The Italian Communique.

A Great Austrian aerial raid on Venetian plain did little damage. There were a few casualties at Citadale Moraro.

## Italians Retire from Bombarded Positions.

## LONDON, May 21.

ROME.—A communique says in the Adamello zone the Italians have occupied crests near Sarca, capturing thirty prisoners and much material.

The Italians evacuated the position of Zugagutonta between the Adige and Terraguolo valley after three days' intense bombardment. The enemy suffered very heavy losses. The enemy continued the bombardment with batteries of every calibre against the Italian line from Montemaggio to Sagliodaspio. This line was evacuated to avoid useless losses. The Italians retired to positions in the rear where they are being reinforced. The Austrians violently bombarded and attacked at various points in Valsugana but were everywhere repulsed. Italian artillery was generally active on the entire front.

The "Tribuna" says that the Austrians brought twelve divisions from Serbia and Russia to participate in the offensive, replacing them by third rate troops, while additional munitions were received from Germany. It appears that the offensive was necessary for political reasons, to appease the restlessness of the Austrian people and forestall the Italian offensive. The "Tribuna" assures its readers that the Italians command the position, and tells them that they can view the situation with perfect equanimity.

## EGYPT.

Brilliant British Attack.  
Turkish Fort and Camp Bombarded.

## LONDON, May 21.

The War Office announces a brilliant British attack on the important post of El Arish on the enemy's communications from Syria to Egypt. Warships bombarded a fort south-westward of the town, and it is believed reduced it. Seaplanes effectively bombarded the enemy's camp and aeroplanes followed to engage enemy aircraft. Three bombs were dropped among a thousand marching Turks. All the warships and aircraft returned safely.

The Recent Fighting in Sinai.  
Further Particulars.

## ALLAHABAD, May 21.

The "Pioneer's" Cairo correspondent sends further details of the recent fighting in Katia in the Sinai Peninsula:—An attack was made by about 2,500 men, who included a battalion of Austro-Germans with four mountain guns. Katia was held by only two squadrons of the Worcester Yeomanry, the major portion of the mounted brigade under General Wiggin having been sent to carry out a raid on one of the enemy's camps at Mazeibra. The raid was successful, and the camp was destroyed. Hearing firing from the direction of Katia, General Wiggin hurried northward and from Hamisah sent forward a squadron of the Worcester Yeomanry under Colonel Coventry to the relief of the village, whilst he operated to the south with two squadrons of the Warwick Yeomanry and Colonel York operated to the north with the Gloucester Hussars. The two latter operations were at first successful, the enemy being driven back two miles, but he was too numerous for us to maintain our position, and both General Wiggin and Colonel York were forced to withdraw westwards again. Meanwhile Colonel Coventry was not able to withdraw the two squadrons of Warwicks who were in Katia and most of whose horses had been destroyed by enemy guns. These squadrons suffered heavy losses. Communique are silent as to their fate, but there is every reason to believe that those who survived have been taken prisoners by the Turkish forces. The Turks bivouacked for the night at Katia, but the next morning our aeroplanes went out and bombed them to such good purpose that, after suffering very heavy casualties, they were forced to retire on Bir-el-Abd. Eight machines took part in the attack and dropped 71 bombs in addition to using their machine guns most effectively. A similar attack was made on the morning of the 25th on the enemy camp at Hed Bayud due south of El Arish road. The camp was completely destroyed. We have now cleared Katia district and have regained our former positions, the enemy being concentrated at Bir-el-Abd, where he still has about 1,000 men. The recent unusual rainfall in Sinai undoubtedly facilitated the enemy's task of bringing 3,000 men right across the desert.

## Sweden.

The Aland Islands.  
Allies' Guarantee.

## LONDON, May 21.

PARIS.—It is announced that the Allies have guaranteed that the Aland Islands will not remain fortified after the war.

## Effect of Allies' Promise.

The "Daily Telegraph" states that the British-French proposals, in which Russia acquiesced that the fortifications of the Aland islands should be dismantled after the war have allayed apprehension in Sweden. One of the immediate results will be the removal of restrictions on export trade in Swedish pulp.

## Austria.

Austria's Financial Straits.  
Desperate Efforts to Obtain Loans.

## LONDON, May 21.

Austria's financial atraits are revealed by intercepted messages received by Reuter from an official source. They show the desperate efforts of Austria to obtain loans in the United States. She has even been reduced to offering transfer fees on real estate as security.

Apparently she has hypothecated taxes in order to secure the loan of even three millions sterling. A significant reference is made to the unsuitability of transferring money to Berlin.

## Africa.

## Comarderie of Indian and South African Troops.

## LONDON, May 21.

The camaraderie between South African and Indian troops in East Africa is shown by a recent incident. The Rhodesians and Baluchis were co-operating in the most friendly manner in covering the movements of other troops. As the Baluchis were hard pressed, the Rhodesians offered to help, but the Baluchis themselves dealt with the situation most successfully. Subsequently the Baluchis sent a letter to the Rhodesians expressing their heartiest thanks and adding:—"We hope that in future we shall all remain side by side, and we pray to our Heavenly Father for the victory of our Government. By God's grace it may come soon."

## Germany.

## Peace Hints from Berlin.

## ALLAHABAD, May 21.

LONDON, May 20th.—The Exchange's Washington correspondent says:—Peace hints continue to arrive from Berlin, the Censors apparently passing anything bearing on Germany's readiness for the discussion of peace terms.

Effect of British Blockade.  
German Food Problem very Serious.

## ALLAHABAD, May 21.

LONDON, May 20th.—The American Consuls in Germany have been reporting on the effect of the British blockade. The reports are secret, but they are understood to show that the food problem is very serious.

## Rescuer's Story of Ample Warning.

## LONDON, May 21.

COPENHAGEN.—The Chief Officer of the Swedish steamer which saved the crews of two of the German steamers torpedoed in the Baltic says that the Germans told him they had ample warning and were even allowed to take their best clothes. The German captain was taken on board the Russian submarine because he was nearly drowned while boarding the sinking vessel to get the ship papers. It is believed that two more German steamers have been torpedoed.

## Another German Steamer Sunk.

COPENHAGEN.—A German steamer was torpedoed on the 17th inst. by a British submarine. It failed to escape, but was stopped by a shot. The crew had ample time in which to escape.

## German Steamers Sunk.

LONDON, May 20th.—It is known that five, and it is believed six, German steamers have been sunk in the Baltic since the 16th May. Insurance has become exorbitant, and some steamers which had started have hurriedly put back.

## British Steamers Operating.

A Copenhagen correspondent of the Exchange Company says that numerous British steamers are operating in the Baltic.— ("C. and M. Gazette.")

Submarine Warfare and Blockade.  
German Minister's Statement.

## LAHORE, May 21.

LONDON, May 20th.—The German Foreign Secretary in an interview with an American journalist replied to the question whether the abandonment of submarine warfare was contingent on the abandonment of the Allies' blockade:—We have given it up. We cannot be expected to give our enemies a written guarantee of permanent unlimited security.— ("Civil and Military Gazette" cables.)

## United States.

German Munitions for Mexico.  
Discovery in New York.

## LAHORE, May 21.

LONDON, May 20th.—The New York correspondent of the "Daily News" says:—It is understood that the Commissioner of Police has given the Committee of the State Legislature the details of a German project to ship munitions to Mexico the moment General Pershing crossed the frontier.

## Tribitsch Lincoln Extradited.

## LAHORE, May 21.

LONDON, May 20th.—The "Daily News" New York correspondent says that Tribitsch Lincoln has sailed for England in custody.

P. and O. steamer "Caledonia" with outward mails of the 12th instant, passed the Suez canal at 1 P. M. on Sunday the 21st instant.

P. and O. steamer "Kashmir" with homeward mails of the 16th instant arrived at Aden at 3 P. M. on Sunday the 21st instant.



## INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

## Simla.

## War Cable to the Viceroy.

SIMLA, May 21.  
The following telegram dated the 18th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

(On the British front considerable artillery and trench-mortar actions are reported. Fighting continues among the craters of mines blown up on the Vimy Ridge. The Seaforth Highlanders raided the German trenches. Twenty seven air flights took place, and much successful artillery and photographic work was accomplished by aircraft. There was great artillery activity on both sides round Verdun in the regions of Avocourt, Hill 304, Douaumont, and Vaux. The French displayed great aerial activity, dropping heavy bombs on Metz and other stations and on aircraft sheds and cantonments. The Austrians launched five violent attacks in the Adige valley, five miles south of Rovereto, but were driven back with enormous losses.

Further east in the direction of the Upper Arctico the violent concentrated fire by the guns of the enemy caused the Italians to abandon some advanced positions. The Austrians repeated attacks in the Asiago section were repulsed.

The Russians repulsed attempts at an offensive south and west of Drinsk and in Bukovina and have advanced west of Olyka.

SIMLA, May 21.

The following telegram dated the 19th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

Both the French and the Germans have been active round Verdun. The French after a sanguinary fight, seized a strongly organised fort on the north-east slope of Hill 304. The Germans made several attempts to capture a redoubt in Avocourt Wood, but all were repulsed with heavy losses. A further strong attack on the positions at Avocourt Wood and Hill 304 was also repulsed.

The French aeroplanes bombed munition depots, also stations at Sedan and Metz. The Germans, after a strong bombardment, captured the crater held by the British on the Vimy Ridge.

The Italians have rallied against the Austrians' offensive. There has been severe fighting at the Ridge of Zugnotorta, south of Rovereto. Five violent attacks were repulsed with bloody losses. The attack on Monte Pari in Pedro Valley was also repulsed.

The Italians by a brilliant counter-attack captured part of a lost trench in the Montalcione sector.

There were encounters between Russian and Turkish advanced guards in the direction of Diarbekir.

## The Revolt in Ireland.

Sir M. Nathan, giving evidence before the Irish Commission of enquiry, said:—Early in March it was stated that a notification had been received from Germany of the German intention to strike a fatal blow on land, sea, and air, so as to secure victory before May. The Irish Volunteers were required to be ready to lend their promised assistance, Germany having promised them to land troops in Ireland, as it was in Ireland that the battle would be won.

Private Firms Executing Government Orders.  
Position of Employees Desiring to Volunteer for Service.

SIMLA, May 21.

The following communique has been issued:—It has come to the notice of the Government of India that among the employees of private firms engaged in the production of Government orders there exists a highly laudable desire to volunteer for active service, and the patriotic spirit prompting this desire is highly appreciated by the Government. The importance of the rapid and adequate supply of every description of stores to meet the very heavy expenditure cannot, however, be exaggerated and, in view of the assistance to the State which so many private firms are giving, and will be asked to give in all probability for a considerable time to an increasing extent, the employees need have no misgivings as to whether by continuing at their posts they are at present in a position to render the maximum possible assistance to the Empire. Limitation in the supply of any store required for the prosecution of the war due to the absence or insufficiency of employees who have knowledge of the various manufactures or productions in which their firms are concerned, would, in the opinion of the Government, be an evil far outweighing the advantages to be gained by the presence of a comparatively few of such employees in the field.

## An Illustrated Cheap War Paper.

SIMLA, May 22.

A very interesting illustrated paper published in England in Persian, Arabic and Hindustani has been brought out recently with the idea of placing His Majesty's Mohamedan subjects in particular in possession of information relating to the war. In this country copies will shortly be on sale at Wheeler's railway bookstalls at the price of two pice only. It has been suggested that Europeans would be glad to know of the existence of the paper in order to let their servants see it. Ignorance of the facts of the war among household servants has often been noticed.

## Destruction of Stray Dogs in Bombay.

## Bombay Protest Strike Continues.

BOMBAY, May 21.

The strike organised by the Hindu and Jain shopkeepers of some of the wholesale cloth markets as a protest against the Municipal action in destroying stray dogs still continues without causing any inconvenience to the general public. To-day the shops in Julji Jetha and the Lakshmidas market remain closed, at Mangaldas market is open. The share market which remains open for about an hour usually on Saturday's also remain closed as the majority of the brokers are Hindus.

Scope of Enquiry Commission's Investigations  
Government of India Resolution.

The following resolution has been issued:—

The Government of India as announced by Sir William Clark when speaking on Sir Ibrahim Rahimtoolah's resolution in the Legislative Council on the 21st March 1916, have decided that the time has come when the question of the expansion and development of Indian manufacturers and industries should be taken up in a more comprehensive manner than has hitherto been attempted. India possesses two notably successful manufacturing industries in the two great textile industries of cotton and jute, and there are others which have also reached some degree of importance, but it remains none the less true that she is still in the main a producer of raw materials. The Government of India have strong hopes, however, that it may prove possible to place the industries of this country on a much firmer and more extended basis than at present, and they consider that no means should be left untried, which hold out a reasonable hope of effecting this end. They are aware of the eager desire of a large number of the people of India for the industrial development of their country and with this desire the Government of India fully associate themselves. The efforts of the Government in the past towards this end have disclosed the

## Existence of Numerous Difficulties.

Indian capital is timid and unenterprising, skilled labour is lacking and there is a want of practical information regarding the commercial potentialities of India's raw products. All these difficulties require full examination by men of technical experience and high business standing. The Government of India have, therefore, decided, to appoint a commission, some of whose members will be acquainted with Indian conditions, some with industrial progress in other countries, where similar objects have been pursued, and others with industrial problems generally and their business scale in particular. The Government of India are well aware that there are special difficulties in the way of such an enquiry during the war time, but after full consideration it has been decided to appoint the commission at once in order that when after the close of the war the financial position is once more established on a normal basis the Government may be able without further delay to take such action as may seem suitable after considering the Commission's recommendations.

## In framing

## THE TERMS OF REFERENCE.

It had been found necessary to exclude two matters from the scope of the Commission's labours. In the first place any consideration of the present fiscal policy of the Government of India has been excluded from its enquiries. When introducing the financial statement in the Legislative Council the Hon'ble the Finance Member, it will be remembered, stated in connection with the question of the cotton duties that the general fiscal relationship which exists between the various parts of the Empire and other countries must in the opinion of His Majesty's Government be reconsidered after the war, and that in the meantime they wish to postpone any action that would tend to raise such questions. The same considerations apply with even greater force to any proposals involving the imposition of duties for the specific purpose of protecting Indian Industries, a policy which would very directly affect the relations of India with the outside world. In the next place it is not proposed that the commission should re-examine those aspects of technical and industrial education which have recently been dealt with by the Committees working in England and India whose report are at present under the consideration of the Government of India.

Subject to the above qualifications the commission will be instructed to examine and report upon the possibilities of

## Industrial Development

in India and to submit its recommendations with special reference to the following questions:—(a) Whether new openings for the profitable employment of Indian capital in commerce and industry can be indicated, (b) whether, and, if so, in what manner the Government can usefully give direct encouragement to industrial development (1) by rendering technical advice more freely available, (2) by the demonstration of the practical possibility on a commercial scale of particular industries, (3) by affording directly or indirectly financial assistance to industrial enterprises, or (4) by any other means which are not incompatible with the existing fiscal policy of the Government of India. The Government of India trust that the Commission will find it possible to place their report in the hands of the Government of India within 12 months from the date of its assembling in India.

The Commission will consist of the following gentlemen:—

President—Sir T. H. Holland. Members Mr. A. Chatterton, Sir Fazulbhoj Currimbhoy Ebrahim, Mr. E. Hopkins, Mr. C. E. Low, I.C.S., Pandit Madan Mohan Malaviya Sir R.N. Mukherjee, the Right Hon'ble Sir Justice Plunkett, Mr. F. H. Stewart and Sir D. J. Tata. The Secretary will be appointed later.

## Calcutta.

## A European Lady in Unconscious State.

CALCUTTA, May 22.

On Sunday morning the manager of the Local Bank reported to the Lall Bazaar Police headquarters that a lady was lying unconscious on the Maidan to the west of Red Road. An ambulance was immediately sent to the spot and the lady was removed, while still in unconscious state, to the Medical College Hospital. Up to late last night she was still in the same state and her identity had not been established. It is believed that she is suffering from the effects of some narcotic poison. She appears to be a European or fair complexioned Anglo-Indian respectably dressed.

## Bombay.

## A Bill to Amend Bombay Municipal Act.

BOMBAY, May 21.

A Bill further to amend the City of Bombay Municipal Act 1888, together with the statement of objects and reasons has been published. One of the new clauses enables the Municipal Commissioner to be nominated to the Legislative Council by removing the bar imposed in the

old Act. Another clause removes the bar against the appointment of the executive health officer of the Corporation and his assistant under the old act as professor of public health as it is proposed to provide a course of instruction in public health and hygiene to medical graduates who wish to obtain such diplomas. The new Bill provided for more stringent building bye-laws with special reference to sanitation, Municipal control over milk and butter trade and sortage of methylated spirit, and pressed cotton bales. One clause of the new Bill which has been subject of much criticism is one relating to conferring not Municipal Commissioner the same right to be present at meeting of the schools committee as he has at present under the act in respect to meetings of the Standing Committee. In this connection it will be remembered that some time ago the Bombay Government addressed a letter to the Corporation forwarding the proposal embodied in the Bill. The letter was referred to the Schools Committee for report and it was on this report that a discussion took place in the Corporation with the result that the Government's proposal was defeated by a substantial majority.

The "Bombay Chronicle" characterises this innovation as amazing disregard on the part of the Government of the deliberate views of accredited representatives of the people constituting a serious blow to the development of local self-Government.

## Burma.

## Anglo-Indian Force.

## Recruiting in Burma.

RANGOON, May 21.

In connection with the scheme for the enlistment of Anglo-Indians into the British Army during the war, a well attended meeting was held to-day at the Hon'ble Mr. J. E. Dubern's residence, when it was proposed to hold a mass meeting next Friday to be presided over by the General Officer Commanding the Rangoon Brigade, Mr. A. J. Cooke, recruiting representative for Burma made a lengthy statement referring to the difficulties he had met in beating up possible recruits, and then pointed out the urgent necessity of answering the call of their King and the Empire. Burma was called upon to contribute two platoons of sixty men with two officers making 122 men altogether and up to date 26 men were on his register, five of whom had been enlisted. When complete, the two platoons with the officers will be attached to the Durham Light Infantry at Lucknow.

## An Advisory Committee.

The following Press note has been issued this afternoon:—In connection with the scheme for enlistment of members of the domiciled Anglo-Indian Community, the Anglo-Indian Empire League has appointed Mr. A. J. Cooke to be their recruiting representative for Burma. In order to assist him and to advise local committees of which formation at important centres has been suggested to Commissioners, the Lieutenant-Governor has with the concurrence of the Major General Commanding the Burma Division has appointed an Advisory Committee at Rangoon for the whole of Burma, consisting of the Hon'ble Lieutenant Colonel E. C. Townshend, I. A. Commissioner of Pegu as President; Mr. W. H. L. Cabell, I. C. S., President of the Rangoon Municipal Committee; Colonel C. A. S. Montgomery, 18th Rifle Brigade, Lieutenant R. Casson, Adjutant, Rangoon Defence Volunteers, the Hon'ble Mr. J. E. D. Dabera and A. J. Cooke as Members of the Advisory Committee. The Committee will commence work forthwith.

## Central Provinces

## Judicial Appointments.

NAGPUR, May 21.

Mr. Jotish Chandra Mittra, Barrister-at-Law, is appointed to officiate as Judicial Commissioner during the absence of Mr. J. K. Batten, I. C. S., on leave or until further orders. Mr. G. L. Corbett, Settlement Officer on return from leave to officiate as Deputy Commissioner, Saugor.

## Mysore.

## Subscriptions for Sarada Samajam.

BANGALORE, May 21.

The appeal of Srimali R. Kalyani Amma, Honorary Secretary of the Sree Sarada Sree Samajam on behalf of the building fund has with met support. A subscription of Rs. 1000 is now announced. Among contributors are Sir M. Viswaseeraya and Dewan Bahadur K. P. Puttanna Chetty, each subscribing Rs. 100, Hon. Mr. H. V. Coob, O. S. I., C. I. E., Mr. K. Ghandy, Mr. A. R. Bannerjee and Dewan Bahadur J. S. Chakravarti Rs. 50 each. As the Samajam is devoted to the improvement of social life among Indian ladies it is hoped that more money will be generously subscribed soon.

## South India.

## Cooch Behar Maharajah at Ooty.

OOTACAMUND, May 21.

His Highness the Maharaja of Cooch Behar has arrived in this station and is residing at "Aranmore." The usual salute of 13 guns on Saturday announced his arrival.

Damaged mails from the S. S. "Sussex" still continue to arrive. A small bag containing letters badly damaged by sea water was received by the Bombay G. P. O. to-day from London. The letters have been carefully dried, addresses restored and placed in protecting covers and are being forwarded to the addressees.

During the heavy gale, which accompanied a copious shower of rain on the night of the 20th instant, a boat, manned by three Moplah boatmen and conveying clay to a tile factory, in Calicut was tossed by the wind and eventually sank, one of the boatmen being drowned. The two others managed to reach the land in a very exhausted condition. The gale lasted several minutes, numbers of trees being blown down and several dwellings being more or less damaged.

### పనుపువైరు - అపరాధపుణ్యములు

తెనాలినుండి ఒక భూస్వామి ఇట్లు మా పేర వ్రాయుచున్నాడు:-

మా గాడి పురేశ్వరులతో విశేషముగ నీ పంపించుట యందరికి విదితము. ఈ పురేశ్వరుల రైతులకు కష్టపాటు పు ఖర్చున నొక్కొక్కరు నైరాజు పాను యెకమునకు రు10-0-0 కంటె పాచ్చి ఆదాయము రాదనుట భూస్వామిలగు రైతుల కందరికి తెలిసింపవలెను. ఇకను పనుపు పుణ్యమున రైతులకు కష్టము లాధిపత్యములు యొందినను.

ఒక యెకము భూమిలో పనుపు పండించుట అపమము 255-0-0 ఖర్చు అనగా భూమికి విశేషము పెంతుకట్టి బలపరిచిన నేగాని పనుపుపంప యూర నేరదు. అందువలన భూమికి బలపరిచుటకు యెకరమునకు కనీసము రు100-0-0 పెంతుయినను చేర్చవలెను; కష్టపాటుపాటును కలుపు ది యుట రైతావలము 15-0-0లకు తక్కువ కా నేరదు; పనుపు పంపి తక్కువకు, ఏమిటను, ఆరవో మిటుకును, కాశలా చేయుటకును, పనుపు పంపిటకును నుమారు రు125-0-0లకు తక్కువగానుండ వెచ్చింపవలెను; చుట్టియొ సర్కారు కిస్తు (ఆనీతిరువనా) రు 15-0-0 లకు తక్కువ కాదు. ఇట్లు యెకరము భూమికి 255-0-0 ఖర్చుకట్టి సంవత్సరముపాటుగా పనుపురైతులకు 10 పుట్లపనుపు పంపి; పుట్టి 1 కు రు 85-0-0 చొప్పున సామాన్యముగ ధరయుండు ననుకొనినయెడల 10 పుట్ల కమ్మకు రు 850-0-0 లలో ఖర్చులు రు 255-0-0 లు పాను యెకరము 1 కి రు 85-0-0 లు ఆదాయము వచ్చును. తక్కువ పెంతు కట్టిన తక్కువ పాటుపడిన పంతు పాను తక్కువక చేయుండును.

ఇట్లు కష్టపాటు తగిన ఫలితము పనుపుపైసంపాదిం గుటచేరి పనుపుపై రిక్రొంతముల చేయబడుచున్నది. ఈ దెల్ప లో ననగా తెనాలి, కేపల్లె, బాపట్ల తాలూకాలో ప్రతిసం వత్సరమున నుమారు 16000 యెకరముల భూమిలో పనుపు ఫలితమున్నది. కాని సాధారణముగ నొక సంవత్సరములో పనుపు ఫలితభూమి పనుపుసంవత్సరము యెంత యెక్కువు చేసి నను బల పానుముగ నుండి పనుపు పైరు పనుగాని మరేమే యెక్కువ పంపించునను పనికి రాండును నిరుపేదలకు కొందరు రైతులు మాత్రము పనుపుల సేకరైన సమకాలినుండి కొన్నిపైరు చేయుదునని అట్టి పైరు ఎరుగ చేయెరుగదు. కాని మూడవసంవత్సరము నురల పానుగా పెంతుకట్టి పాటుపడి పనుపు చేయవలెదల ఫలితము. ఇట్లు సంవత్సరము విడిది సంవత్సరం (అనగా రెండుసంవత్సరముల కొకమాదు) ఒకే భూమియందు పనుపుపైరు చేయబడుచున్నది. ఇట్టి పైరుపను “పనుపునీ” రైతు సంవత్సరముల కొకసారి ఫలితము పంతు యని తివిన్య అధికార్లు పరిభాష యందు వాడుదురు. కాబట్టి యెకరమునకు రు 95-0-0 ఆదాయము వచ్చునని పైర తెలుపబడినది రెండు సంవత్సరముల మొత్తమునకు పని యూహించవలెను. అందువలన సంవత్సరమునకు ఎకరమునకు రు 47-8-0 లు మాత్రమే ఆదాయ ముతేను. ఇదియును మా గాడిపైరులో నచ్చు ఆదాయ 4 రట్లగుటచేత రైతులు పనుపుపంపి మానబడుచున్నారు.

మా గాడి పరిపైరు 6 మాసముల పంతుకావున వామై పను జూలై నెల లగాయకు పంపింప మాసాంతవరకు అప్పు డప్పుడు నిరుపేదలకు చాలు. కాని, పనుపు పైరుకు ఆగస్టు నెల మొదలుకొని మార్చి నెలాఖరువరకు 7 మాసముల అప్పు డప్పుడు నిరుపేదలకుండవలెను. ఈ కారణమువలన మా గాని పరిపైరుకు విధియెక్కుడు ఒకటిన్నరరట్లకిస్తు పనుపుపం పునూచేయుచున్నారు. (కిస్తు అనగా నీటితీరున) చేయవలెండు)

1904 లోను నుమారు 6 నీర్రాంతములలో నలుగులలో సకల వచ్చిన “రీనెటిల్మెంటు” లో తరంగిస్తును నీటితీరునకు వికలుచేసి కొన్ని భూములను “మా గాడి” పాడ్లు క్రిందను కొన్ని భూములను “మెట్ట” పాడ్లు క్రిందను చేర్చిరి. అందు వలన మా గాడి పాడ్లు క్రిందను భూములు సేర్వమైనవ కాదు న్నను ఫలితము ఫలితమున్నను (నీటితీరునకు) యావత్తు కిస్తును చెల్లించవలెను. కాని, మెట్ట పాడ్లనున్న భూములలో 50, పనుపు మొదలగు మా గాడి పైరును చేసినయెడల వట్టి భూముల కాసంవత్సరము మెట్టకిస్తును నీటి తీరునకు, యెకరం కి రు. 1-0-0 వంతున అధిక కిస్తును నుమారుచేయుచుండిరి. మరియు మెట్ట పాడ్లుక్రింద పన్ను (మా గాడి) భూమిలో మెట్ట పైరును మాత్రమే చేసినను, లేక యే పైరులను చేయవచ్చును మెట్టకిస్తు మాత్రమే వసూలు చేయబడుచున్నది.

ఇందువలన రెండుసంవత్సరముల కొకసారి పనుపు ఫలితము మా గాడి భూములలో పనుపుపైరు చేయని సంవత్సరమునందు కూడా నీటి తీరున చెల్లించుట అవసరము యెందు కొందరు రైతులు పనుపుపంపి మా గాడి భూములను మెట్ట పాడ్లను చేర్చింపుకొనిరి. ఇట్లు కృతగా నీటితీరునను చెల్లించుకొనుటకు తప్పించుకొనుచున్న రైతులకు ఈ సంవత్సరము మాపు నాటిల్లినది.

పనుపుపంపి మా గాడి భూములకు కొందరు రైతులు సంవత్సరము విడిది సంవత్సరము నీటితీరున చెల్లించుటకుండు తప్పించుకొనుచున్నారను సంకతిని ఇవట ఎగ్జిక్యూటివు ఇంజనీరుగాను లబ్ధిక్ దొరగాను గ్రహించి కొంతకాల ముండి యి ప్రతికార మానించిరి. అట్టి కర్షకుని యాలోచనా కృపయును? ఆయన యూహాపాహాలు 16-8-15 తేది గల యాక్రెడ నుదహరింపబడిన గుంటూరుజిల్లా సప్లిమెంటు సందు ఫలిత ముండివి.

“ఇంజు మాలయగా ప్రకటించేయ న చేయనగా కృష్ణా నదమట్టి దెల్పవలసి నీరుపెట్టబడి పనుపుచేయుచున్న అన్ని మెట్టభూములు 1825 ఫస్ట్ మొదలుకొని, ప్రాయము చెయ్యబడిన తిమ్మలూ నుదహరించిన ప్రకారము “సరి” సంవత్సరములలో “చేసి” సంవత్సరములలో నీటితీరున చేతి ననుసరించి నదకు భూములను సంవత్సరము క్రిందను చేసి సంవత్సరముల క్రిందను పనుపు పట్టు క్లాసిఫయి చెయ్యవలెనని. అనగా ఒకేకాలక్రిందను అన్ని భూములు పులిసంవత్సరం ఆయకట్టు క్రింద చేయించుదలెను. కాని 1824, 1826, 1828, 1830 వగైరా ఫస్ట్ లోను 1825, 1827, 1829, 1831 వగైరా ఫస్ట్ లోను చేర్చబడినవి. సంవత్సర క్రింద పనుపు భూములయొక్క రయితులు తాము నీటితీరునకాలాను చేసి ఫస్ట్ లోను మార్పు కోరవలెయున్నది. ఇక చేసి ఫస్ట్ లో రయితులకు వర్తియను. ఇట్లు చేయుటవలన నీటియొక్క సక్రమమైనపాండులలో భంగముకలిగి పరిపైరు చేసిన రయితుల మొదకు కాణముగను. ఈ పద్ధతికి మరొక ఫలిత చేయనగా సంవత్సరంలోగాని చేసి ఫస్ట్ లోగాని పనుపుచేసి కొనుటకు మరలూ చేసిన భూములకు ఆయా ఫస్ట్ లో యేవల్లపు పనుపుయినను చేసికొనుటకు నీరయ్యవలెనెదల. నీటిదరఖాస్తు నామంజూరైనను నీరుతీసి కొనెయెడల విషాదపు పన్ను విధించబడును.

ఈ ప్రకటనము క్రింద గుంటూరుజిల్లా కలెక్టరు మా థ్యువ్యాంట్ల దొరగాను సంకతుచేసి యున్నాడు. కాని యా ప్రకటనతో జరిపవలసిన “లిస్టు” జాబితాలలో లబ్ధిక్ దొరగాని యొక్కయు మార్పు వ్యాంట్ల దొరగానియొక్కయు సంకతులు జన్మించున నీ జాబితాలను లబ్ధిక్ దొరగాని యెయ్యచేయించిట్లు స్పష్ట ముచున్నది.

ఇందొక జాబితాలో యే గ్రామములో యేకాలన క్రింద యేయే సర్వేసంఖ్య బాబుకు యెంతెంత విస్తీర్ణము “సరి” ఫస్ట్ లోగాను యెంత విస్తీర్ణము చేసి ఫస్ట్ లోగాను పనుపుపైరు నిమిత్తము జిరాయితి అగుచున్నది స్పష్టముగా తెలుపబడినది. రెండవజాబితాలో తాలూకా పేరు, గ్రామము పేరు, కాలన పేరు, ఆకాలన క్రింద 1822 ఫస్ట్ లో పనుపు క్రింద నీరుపాడుట ఆయన భూములయొక్కయు, 1823 ఫస్ట్ లో నీరుపాడుట ఆయన (పనుపు) భూములయొక్కయు సర్వే నెంబరు విస్తీర్ణములు మొత్తము ఆయకట్టును తెలుపబడినది.

ఈ ప్రకటనకాని, జాబితాలకాని, “మా గాడి పాడ్లు”న యుండే భూములకు వర్తింపవు. ఈ జాబితాలయొక్క అభిప్రాయము అందులో ఉదహరించబడిన విస్తీర్ణములకంటె ఆయా (సరిచేసి) ఫస్ట్ లోగాని పాచ్చి విస్తీర్ణమును పనుపు నిమిత్తం జిరాయితి చెయ్యబడుదనయను, అట్లు పాచ్చి విస్తీర్ణమును జిరాయితి చేయవలెదల ఆపరాధపుణ్యము విధించబడు ననియు నై యున్నది.

ఈ ప్రకటననుసంగతి ఆశీరవండి రైతులకు యిప్పటి వఱకు తెలియదు. గ్రామములలో సరిగా దందూరా మూలముగా నై నను తెలుపబడ లేదు. అందువలన చాలమంది రైతులు పాచ్చిగనో తక్కువనో విస్తీర్ణములను జిరాయితి చేసియు, కొందరు జాబితాలో పరిఫస్ట్ లో చేసిన భూములను చేసి ఫస్ట్ లో జిరాయితిచేసియు అధికముగు ఆపరాధపుణ్యములను చెల్లించుచున్నారు.

ఈ జాబితాల సక్రమముగ కరుకు చెయ్యబడలేదు. సంవత్సరభూములు చేసి ఫస్ట్ లోగాను చేసి ఫస్ట్ లో భూములు పరిఫస్ట్ లోగాను చేర్చబడినవి. మరియు కొన్ని భూములు యే ఫస్ట్ లోగాను చేరక కమ్మ అయింది. ఇదియును గాక ఆయ

కట్టియ పద్ధతి వనునంది నిర్ధారణచెయ్యబడినది స్పష్టముగా లేదు. దృష్టాంతము నిమిత్త మొక గ్రామమున తీసికొందము. తెనాలి తాలూకా గుడివాడ గ్రామములో సంవత్సరముండి యె 5-62 ట్టును చేసి సంవత్సరముండి యె 21-88 ట్టును పనుపుపైరుక్రింద జిరాయితి చెయ్యబడినట్లు మొదట జాబితాయందు యెకలపైరాడి కాణరక్రిందను, 1822 ఫస్ట్ లో యె 7-50 ట్టును 1828 ఫస్ట్ లో యె 12-18 ట్టును రెండవ జాబితాలో కొమ్మ మూడుకాలక్రిందను జిరాయితి చెయ్యబడినట్లును తెలుపబడి యున్నది. కాని నీ విషయ కట్టులింతయే యనకొప్పదు. అయితే అనగా నాకాలన క్రింద నీరు పాడుట కాలగిన ప్రకటనయను ఆయకట్టుకా అనకయుయొక్క పరిమాణము వనునంది యెందునని యెయకట్టును మించినప్రకటనను ముఖ్యముగ జనరీ, ఫీబరరీ మార్చి నెలలలో నీరుపాడుట చేయుటకు సాధ్యము కాదనియును నాతోకొందరు డి. పి. డబ్ల్యు. అధికార్లు నాడించి యున్నారు. వారివాదన ప్రార్థికబలపాను మొదలైనవి అనుబంధమున సహేతుకముగ గవర్నమెంట్ కొన్ని భాషముల చేపడలేదు. జనరీ, ఫీబరరీ, మార్చి నెలలలో కృష్ణానదిగానే నీరుతగ్గియుండుట వాస్తవమే కాని అంతమాత్రమున మెట్ట పాడ్లను ఆయకట్టును మించిన విస్తీర్ణమును నీరుపైరాడ నటగా “మా గాడి పాడ్లు” ననుండు ఆయకట్టున కంతయు నీరుప్రార్థిక పైరాడేదల వాస్తవతయందు యున్నట్లు ఆయకట్టు ఒప్పుకొనుచున్నాడు. కాని కృష్ణలో నీరు తగ్గినప్పు డట్టి భూములకు నైతము నీరట్లు స్పష్టచేయగలిగెదరు? మా గాడి పాడ్లనుండు పనుపుతోట భూములకంటె “మెట్ట పాడ్లు” ననుండు పనుపుతోట భూముల మొదలైనవి తగ్గినవి కాని, మా గాడి పాడ్లను నుండు పనుపుతోట భూముల గామాగ్గి మొగ మెరికముగా నుండవు. అయినను “మెట్ట పాడ్లు” అటల చేసి మెట్ట భూములు ఆరమును మెరక ప్రదేశము లనియును భ్రమించుట కవకాశము కలదు.

ఒక యుద్ధావారణముతో నా భాషమును తేట తెల్లముగ గనుపర్చెదను. ఒక కాలనక్రింద 1000 యెకరముల మా గాడి ఆయకట్టున్నదనుకొనుచు ఇదియంతయు పూర్వము మా గాడిక్రింద పాగు అయి నీరు పాడుటల అయిండుదెడిది. ఇందులో నిపుడు 50 యెకరములు మెట్ట పాడ్లు పనుపుతోటలక్రిందను 100 యెకరములు మా గాడి పాడ్లు పనుపుతోటల క్రిందను ఉన్న దనుకొనినయెడల ఈ 150 యెకరములను 1000 యెకరముల మా గాడి ఆయకట్టులో చేరినయెందును. కలెక్టరుగారి భక్తివంతకారము మెట్ట పాడ్లనున్న 50 యెకరములకంటె పాచ్చి మెట్ట పాడ్లు భూమిలో పనుపుతోట చేసినయెడల సధికము ఆపరాధపుణ్యము విధించెదరు. కాని మా గాడి పాడ్లనుండు 100 యెకరముల గాక మా గాడి పాడ్లు 200 యెకరములలో పనుపుతోటలను చేయవలెదల సర్కారువారు నీరుపైరాడ చెయ్యవలెయదరా? అట్లయినచో నీ ప్రకటనతో తెలుపలేదు; జాబితాల ట్టివానికి సంబంధించవు. మా గాడి పాడ్లు విస్తీర్ణ మెక్కుయను నీరు పైరాడ చేయ గలిగి మెట్ట పాడ్లు విస్తీర్ణములో మొత్తమునకు 5 తేక, 6, యెకరములు యెచ్చినయెడల నీరు పైరయి చేయబాలవలెను సమంజసముగ గప్పట్టు. మరియు కృష్ణలో నీరుతగ్గులో మా గాడి పాడ్లురైతుల వలెనే మెట్ట పాడ్లురైతులు కూడ యిబ్బంది పడుదురుగాని డి. పి. డబ్ల్యు. వారియందెట్టిగోపము నెప్పవడదు.

ఇది గాక మెట్ట పాడ్లు పనుపు పనుపుతోటల విస్తీర్ణము మా గాడి పాడ్లు విస్తీర్ణముకంటె బహుశక్తుగముఖ్యముగా మెట్ట పాడ్లనుండు పనుపుతోట లన్నియును బీదరైతుల పనుటచేత నొక్కొక్కరైతునకు కొద్ది శెంట్లకంటె నెక్కువ పనుపుతోటభూములు లేవు. లబ్ధిక్ దొరగాను ప్రయించి; జాబితాలను పరిశీలించి యెడల నియ్యదస్పష్టముగను. తగినంత నీరుపైరయి కొనవచ్చుదనను రైతులు గూడచేసి నీరు బట్టుకొనుచున్నారు. కాని మెట్ట పాడ్లు సన్నంతమాత్రమున పరిమాణభేదమున కధికము ఆపరాధపుణ్యము బీదరైతులవలన నుండు చేయబ యుదితము కాదు.

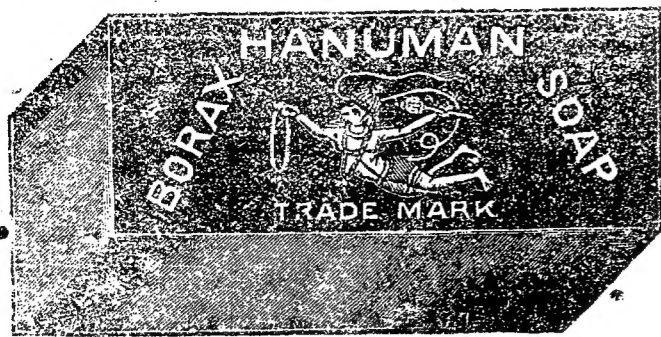
కుటుంబముల పాచ్చి జనసంఖ్య కృత్రిమముండగా పనుపుతోటల విస్తీర్ణము కొద్దిగానైనను పాచ్చికూడదనట బీదరైతుల యభిప్రాయకి భంగకరము.

కాబట్టి 25, 26, 27 తేదీలలో తెనాలిలో జరుగనున్న గుంటూరునుండల సభలో నీ విషయమును గురించి రైతులందరు విప్రులముగ సాధకవాదకములను యొందించి తీర్మానించెదరని నమ్ముచున్నాను.



హనుమాన్

చర్మవ్యాధులకు  
మల అశ్మశ్మి  
ర్యముగ  
గొట్టును



బోరక్సునబ్బ

హందర్మమును  
కాపాడుకొను  
శ్రీలు, పురుషులు  
సర్వకాలములందు  
ఉపయోగించు  
వలయును.

ఎస్. రంగనాథం నెట్టి అండు బృందర్య, మదరాసు.

అపూర్వమైన గ్రంథములు

- 1. త్రివర్ణప్రదీపిక:—టీకా తాత్పర్య విశేషార్థ సమన్వితం, అక్షరమునండి తెలుగులోకి భాషాంతరికరింపబడింది. ధర్మకాండ 1.0-0
- 2. త్రివర్ణప్రదీపిక:—అర్థకాండ, మన పూర్వులకు రాజకీయవిషయాలందు గల ప్రభావమును దీక్షవలన వెలుంగవచ్చును. 1.4-0
- 3. ఆర్యవిద్యావహస్యము:—వచనము 0.12-0
- 4. ఈశ్వరదర్శనము:— " 0.12 0
- 5. సనత్కుజాతీయము :—శంకర భాష్యాంధ్ర టీకా తాత్పర్య సమన్వితము 0.12-0
- 6. సంస్కృతి భారతము:— ఆంధ్రాక్షరములు 18 పద్యములు, నిర్ణయ మైన ప్రతి 18-0-0 నిత్య కర్మావళి, ఉత్తరగ్రంథములు, తొట్టివైద్యగ్రంథములు, ఆ శంకరాచార్య, గాఢాత్రి మున్నగు పటములు మాదగ్గల ఉభయము.

వలయువారు:—మానేజరు స్వధర్మప్రకాశిని, గుంటూరు, అని ప్రాసేసి.

మీ కవనరమైనచో

యంత్రసంబంధమైనట్టికాని కరగి పోత పోయినట్టిగాని వసులనుగురించియు, ఉక్కు, ఇనుపవాసములు, వంపులు వంపులుగ వంచబడిన లేకులు కోణములుగా నున్నట్టి ఇనుప కమ్ములు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కింపెసినవారితోనే సంగతి సందర్భముల సలహా నాలోచింపవలసినది. వీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువ వెలలకిచ్చుటలోను కోరినంతనే వానిని సకాలములో సరఫరా చేయుటలోను గొప్ప పేరు మ్రోగినవారు.

విలాసము:—

ది సౌత్ ఇండియా  
ఇండస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్

తపాలపెట్టె నెం 9383 రు,

389

మదరాసు.

(వై కామ్యూజిషన్ గోడనప్పులు ఈ కిత్తిక చేరుకూడ సుదహరింప గోయవచ్చును.)

ప్రపంచచరిత్ర

మూడువ సంవత్సరముల వేరువడినది.

గ్రంథకర్త:—గా. హరిసర్వోత్తమచావు, ఎం. ఏ.

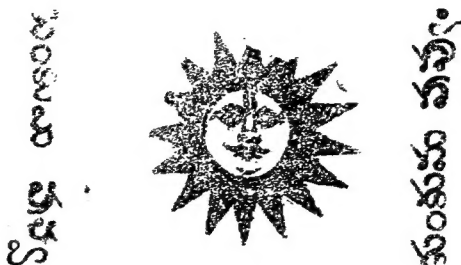
తైలినులభము, కిథియా చదివినట్లు చదువుకొనవచ్చును. బహుప్రాచీనకాలమునుండి లోకములోని అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయబడినవి. చందాపద్ధతి ఆరుసంచికలకు రు. 2.00

అంచెకూలి లేదు. ప్రకటనములు లేవు.

సిద్ధముయిన సంచికలు పి. టి. గా. సంపుటము.

వినియోగము:— ప్రపంచచరిత్రకార్యాలయము, (27) 145, కామగిరి, మదరాసు అని ప్రాయము.

కుంకుమ పువ్వు



పువ్వుమును చిత్తులము సగు కుంకుమపువ్వు మానవ దోరకును. కోనువాడు చూర్మమా పువ్వు గమనింపుడు. కరస్పాండెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కలసేసి. (57) 31, హమ్మంపేటి, బొంబాయి.

150 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాల్పోకుమును పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటవలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలగజేసి కఠినసాధ్యమును దృఢగాత్రమును ఆయుర్వృద్ధిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇవానుగా నీయబడును. పోస్టు చార్జియు మీమే భరించుటవలయును. మొదటి చార్జియును మీమే భరించుటవలయును. మొదటి చార్జియును మీమే భరించుటవలయును.

వైద్యశాస్త్ర మునిశేంకర్ గోవిందజీ, ఆరోగ్యగ్రహబోధకావళి, 157, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

మదరాసు మోటారు ఇంజనీర్స్

288 24 జనరల్ పీటర్సురోడ్డు మోటారురోడ్డు పోస్టు, మదరాసు.

మోటారులందఱు యంత్రవిద్యను నేర్చుకొనుటకు ఆ బోధనాధ్యక్షములు గలవలయును. ప్రత్యేక గమనిక:— కొంతసేపివ్యాధ్యులకు ఉచితముగవలయును, పోజువాదికములు ఏర్పాటుచేయవలయును. ప్రతివైద్యకర్తకును క్లాసు ప్రారంభ కవులకు, తయారైన వైద్యకర్తకి విధాన్యచేయవలయును. స్వల్ప సంఖ్యయే దీనికొనుడును. మీనేజరుగారికి వ్రాసికొనవలయును.

శారదాంబ

ఇది

స్త్రీధర్మబోధినియను నాటకము

శ్రీనివాసరామనాచార్య ప్రణీతము.

సంఘమురాచారసంస్కరణముచే మార్గమిందు జూపబడినది. అందఱును జదివి తీరవలయును. 8 అణాలు వెలగలది 4 అణాలకు పంపబడును

పోస్ట్ పేజీ ప్రత్యేకము.

వినియోగము:—

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 7, తంబుశెట్టిపేట, మదరాసు.

గోరొజనము తులం గిరి 20-0

రసభస్మము 1-5 రూ 2-10-0  
కుంకుమ పువ్వు 2-0-0  
బియ్యంబియ్యం 1-0-0 రి. రింబు శెట్టిపేటి, మదరాసు.

Andhra Dramatic Competitions.

ఆంధ్రనాటక ప్రదర్శన బహుమతులు

గుంటూరు భారతి అసోసియేషన్ (Bharati Association) వారు ఉత్తరసర్కారుజిల్లాలలోనున్న అన్ని నాటకకంపెనీల వారికి దేశీయశ్రేయము చేయవలగా:—

బ్రహ్మశ్రీ కవిత్వంగపులగు చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహునిపంతులుగారిచేత కవియంపబడిన పృథ్వీ యాదవము (శ్రీ) త్త కూర్పులో 1916 నుండి 15 జూలై 1916 నుండి నడిపబడిన దరఖాస్తు రుసుములో సహా ధరఖాస్తును పెరిగిపోయి గారికి పంపుటన్న వారిచే 1916 నుండి 1 వ జూలై 1916 నుండి గుంటూరుపురియందు నాటకములు ప్రదర్శింపబడును. ఇదరు దరఖాస్తుదారులు నాటకకంపెనీకి సంబంధించినవారుగా నుండవలెను. తమ నాటకాధ్యక్షులద్వారా దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను. —దరఖాస్తు రుసుము రూ. 4.0-0.

వ తే క ము లు

నరకాసురుడు 75 రూ॥లు విలువగల బంగారు పతకము, కృష్ణుడు 75 రూ॥లు విలువగల బంగారు పతకము, మరెన్ని నాటకకంపెనీవారికి 75 రూ॥లు విలువగల వెండిగిన్నె ఖాయముగా నీయబడును. దరఖాస్తులు కంపుటన్న మీదట జడ్జిల పేర్లున్నా నూల్కున్నా వెంటనే తెలిపబడును.

మందహాసి వేంకటవరదరాజు శర్మ బి. ఏ.

ప్రెసిడెంటు,

ఏకా సుబ్బారాయుడు, జాయంటు సెక్రెటరీ, 15-5-16. భారతి అసోసియేషన్, గుంటూరు.

Notice.

The following is the extract from the will of the late Mr. Malladi Satyalingam Naiker:

"My trustees will send every year one Madras Hindu for higher or technical education to Europe, America, Japan, or any other foreign country. The subject to be selected by such student can be anything except Law and General Medicine. A student taking up subjects such as Science, Chemistry, Physics, etc, must be a graduate. Such students should under no circumstances take part in seditious politics during their stay in a foreign country as students and, if they do so, they forfeit the right to further support from the Fund. The students must also be bound on their word of honour before their friends and fellow students to send another student in their turn for a similar purpose, if at any time after their return to India, they are in a position to do so."

The scholarship will be £ 175 a year tenable for 2 or 3 years according to the subject taken up. The student selected will also be paid the freight to and fro. The amount will be sent to the Secretary, Students' Advisory Committee, Madras, or the Educational Advisor to Indian Students, London, for payment to the student. Applications for the scholarship will be received by the undersigned till the 15th of June 1916. They should be supported by the recommendations and testimonials from the Principals of Colleges, or other respectable gentlemen of good position in life, and should state the examinations passed, age and place of residence, and the applications should also be accompanied by the consent in writing of guardians or parents of the applicants."

Cocanada } D. SESHAGIRI RAO,  
12-5-16 } For the Trustees

1000 రూపాయలు బహుమాన మివ్వబడును.

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బ రిజిస్టర్డు.



ఈ మురబ్బ సాలామిసిరి కాదని యజ్ఞపురపురానికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా యివ్వబడును.

REGISTERED

- సాలామిసిరిమురబ్బకల్లు - ధాతువున్న కల్లుగను. సాలామిసిరిమురబ్బకల్లు - విశేషబలము కలుగును.

ఈ మురబ్బ సాలామిసిరి కాదని యజ్ఞపురపురానికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా యివ్వబడును.

సాలామిసిరి అనునది ఒకజాతివంతు. ఇది కాబూర్, కాండవోర్ జేతనులతో మెళుకుచున్నది.

కార్డువ్రాసి వి. పి. ద్వారా పంపించుకొనవచ్చును. డబ్బి 1-కి వెల రు. 2-0-0 లు.

తపాలాఖర్చు 1 డబ్బి మొదలు 3 డబ్బాలు వరకు 0-6-0.

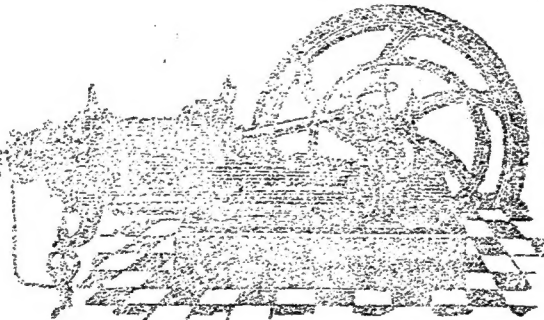
తపాలాఖర్చు ప్రత్యేకము. దగ్గరనుంచుకొను తమ చిరునామాను విశదముగ వ్రాయవలయును.

డి. మన్నాలాల్, డిల్లీవైద్యులు,

నె. 5, అవెన్యూవోడు, బెంగళూరు సిటీ.

రాయనన్ సెమిటేషన్ కూర్చడాంబులు (కిరీటాంబులు) యింజనులు

3 మొదలు 60 గజులవరకు వలకు స్పీడు సామానులు సహా స్టాండ్ తో ఉంచబడును. గుంటూరు, రాజమండ్రి, విశాఖరము, తణుకు, విశాఖపట్టణము, పాలకొట్టి, భీమవరం, కుంభకోణం, తంజావూరు, బళ్లారి, తామిరవరం, కావరాలూ, నాగపట్టణము, కోయింబటూరు, సెంగపట్టణ, వల్లూర పట్టణములలో, మొత్తమునకు రూ. 1000000 వరకు అతి తక్కువ ధరకు విక్రయించుచున్నది.



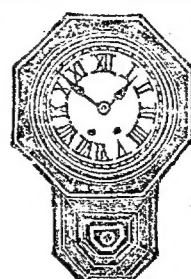
ఈ మెకానిక్సును స్వీటు యంత్రములు, వ్యాను యంత్రములు, బోయిలర్లు సెంట్రీఫ్యూగలు (వల్తులు) సిల్లిండరులు, బాల్ బెయిన్లు, కెడిల్ యంత్రములు, యెలాటి కర్రవైనను వ్యానుయంత్రము వల్లూర 100 లెటాగింపు బొగ్గుగామాన్యు, చిటాబ్బులున్ను, బియ్యముచేయు మార్లులు మొదలు పట్టణములు, గార్హియంత్రము, రాబ్బోరియం కావలసిన అనేక విధములైన సామానులమావద్ద విక్రయించును. ప్రత్యేకము వివరములను పొరకును. తప్పిలు తెలిసికొనువాడు దయచేసి మాకు వ్రాయును.

ఇండియన్ కామర్స్ అండ్ ఇండస్ట్రీసు కంపెనీ. (హైదరాబాద్, సె. జా. థా. 30). ఇంజనీరులు మెషిన్ల వరకును. మృ. దాసు

విమల (REDD)

255 హోర్ ఆయిల్ సింహా హోలయిల్ వెంట్రుకులను వృద్ధి చేయును. నెరసిన వెంట్రుకులను, ఎల్లసిన వెంట్రుకులను నలుపుచేయును. రాజు వెంట్రుకులను తీవును. మేదస్సును చల్లగానుంచును ఇది బహురమ్యునియన మహావలతో చూడెదమున్నది. దీనిని ఉపయోగించువారలకు పూచిన పువ్వులతో బహుమతి దున్నట్లుండును.

సోల్ డిజిటల్: కాకు అందు కో, సి. పి. టూంకు చంద్రబాగు, పి. బి. నెం. 4, బొంబాయి.



OFFICE CLOCK. ఆఫీసు గడియారము (ఎనిమిది కోణములు) చాలా గట్టి: చిరకాలము మరమ్మతు అక్కరలేదు.

8 అంగుళములు యెహమియల్ డియలగలదు. గడియారము నిడివి అం. 19 1/2, కడల్పు అం. 11 1/2. వారముకోణములకు ఒక పర్యాయము భీము చాలును. గంటలు పెద్దవర్ణి యిచ్చునట్లు కొట్టును. (1) సా.నా 9-8-0, (2) అరగంటకొట్టునది 01-0-0 (3) బటనుగలది 10-8-0, (4) అలారముతో 11-0-0.

మీ బాయిలర్లు విశేష కాలము వనిచేయుటలెన్న "ఇంగ్లీషు బాయిలర్లు కామ్యూజిమల్"ను యునియో గింపవలయును దానినువయోగించిన బాయిలర్లు త్రుప్పు కట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక పెల్వేట్లుకు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; అవయునున్న గొట్టములనున్న త్రుప్పు పట్టకుండగను సుభ్రముగా నుంచును. ఈ కామ్యూజిమల్ యుపయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలర్లు చెడిపోకుండ ఎప్పుటి కప్పును కొత్తవానివలె నుండును.

THE ANDHRA MEDICAL JOURNAL ఆంధ్ర వైద్యపత్రిక (ప్రస్తుతము మూడుమాసములు కొకవర్షాయము ప్రకటింపబడుచున్నది.)

188 మంచి ధాతువున్న మెకానిక్సులతో: ఇంక చీకటిలో వెలిగుచున్నారా? గ్రీనుడనుంజరిమాత్రము. 40 మాత్రముగల డబ్బి ప్రయము రు. 1.50